

LEKGOTLA LA MAEMO A TSHUPATLOTLO (ACCOUNTING STANDARDS BOARD)

DINTLAFATSO TSA MAEMO A GRAP (2016)

**Ditokelo tsa ho Kopitsa © 2017 ke tsa Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo
(Accounting Standards Board).**

Ditokelo tsohle di baballetswe. Ha ho karolo le ha e ka ba efe ya phatlalatso ena e ka hlahiswang botjha, ya bolokwa hore e tle e fumanwe hape, kapa ya fetisetswa pele ka tsela efe kapa efe kapa mokgwa le ha e ka ba ofe, wa eleketeroniki, wa metjhini, wa kopitso ya foto, wa kgatiso, kapa o mong, ka ntle le ho fumana pele tumello ya Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo.

Tumello ya ho hlahisa botjha dikarolo tse mmalwa kgatisong ena ha e atise ho hanelwa.

Dikahare

Dintlafatso tsa Maemo a Tshebetso ya Tshupatloto e Ananetsweng ka Kakaretso (Standards of Generally Recognised Accounting Practice) (GRAP) (2016)

	Leqephe
Selelekela sa Maemo a Tshebetso ya Tshupatloto e Ananetsweng ka Kakaretso	4 – 5
Kakaretso ya ditokiso	6
Dintlafatso tsa Maemo a GRAP	8 – 67
A1. GRAP 12 – <i>Direkiswa</i>	8 – 10
A2. GRAP 16 – <i>Thepa ya Matsete</i> (Investment Property)	11 – 14
A3. GRAP 17 – <i>Thepa, Polante le Sesebediswa</i> (Property, Plant and Equipment)	15 – 22
A4. GRAP 18 – <i>Tlaleho ho ya ka Dikarolo</i> (Segment Reporting)	23 – 28
A5. GRAP 21 – <i>Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete</i> (Impairment of Non-cash-generating Assets)	29 – 32
A6. GRAP 26 – <i>Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete</i> (Impairment of Cash-generating Assets)	33 – 36
A7. GRAP 27 – <i>Tsa Temo</i> (Agriculture)	37 – 45
A8. GRAP 31 – <i>Matlotlo a sa Ameheng</i> (Intangible Assets)	46 – 51
A9. GRAP 103 – <i>Matlotlo a Lefa</i> (Heritage Assets)	52 – 54
A10. GRAP 106 – <i>Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang</i>	55 – 61
A11. GRAP 110 – <i>Mehlodi e Phelang le ya Tlhaho</i> (Living and Non-living Resources)	62 – 67

Selelekela sa Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso (Introduction to Standards of Generally Recognised Accounting Practice) (GRAP)

Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Lekgotla) ho latela Molao wa Taolo ya Tjhelete ya Setjhaba, Molao wa 1 wa 1999, PFMA (Public Finance Management Act, Act No. 1 of 1999, PFMA), jwalo ka ha o lokisitswe, le laelwa ho hlahisa tshebetso ya tshupatlotlo e ananetsweng ka kakaretso e tsejwang ka hore ke Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso (GRAP).

Lekgotla le tlamehile ho hlahisa GRAP bakeng sa:

- (a) mafapha (ho kenyelletswa, dikarolo tsa naha le porofentshe le mmuso);
- (b) ditheo tsa setjhaba;
- (c) ditheo tse hwebang (jwalo ka ha ho hlalosewa ho PFMA);
- (d) diinstitjushene tsa molaotheo;
- (e) bomasepala le makgotla, dikhomishene, dikhamphani, dikoporasi, matlole kapa ditheo tse ding tseo e leng tsa bomasepala le ho laolwa ke bona; le
- (f) Palamente le diketsamelao tsa diporofentshe.

Tsena tse ka hodimo ka kakaretso di bitswa "ditheo".

Lekgotla le dumelletse phethahatso ya Maemo a Matjhaba a Tlaleho ya Tjhelete (di-IFRS) (International Financial Reporting Standards) a phatlaladitsweng ke Lekgotla la Matjhaba la Maemo a Tshupatlotlo (International Accounting Standards Board) bakeng sa:

- (a) ditheo tsa bohle tse fihlellang ditekanyetso tse boletsweng ho Taelo ya 12 ka *Kgetho ya Ditheo tsa Setjhaba (Public Entities) ya Moralo o Tshwanetseng wa Tlaleho* (Appropriate Reporting Framework); le
- (b) ditheo tse leng tsa dife kapa dife tsa ditheo tsena mme di laolwa ke tsona.

Dipehelo tsa tjhelete di lokela ho hlalosewa e le tse latelang Maemo a GRAP feela ha di latela le ditaello tsohle tsa Maemo a GRAP a amehang le Ditlhakisetso le ha e ka ba dife tse amehang tsa Maemo a GRAP (Interpretations of the Standards of GRAP).

Bofokodi bofe kapa bofe ba ho tshwaneleha ha Maemo kapa Ditlhakisetso tse boletsweng bo qaqiswa Maemong kapa Ditlhakisetso tseo tsa Maemo a GRAP.

Maemo a GRAP le Ditlhakisetso tsa Maemo a GRAP le ona a lokela ho balwa mmoho le ditaello le ha e ka ba dife tse neuweng ke Lekgotla di laela diphumantsho tsa nakwana, ekasitana le melawana efe kapa efe e neuweng ke Letona la tsa Ditjhelete (Minister of Finance) mabapi le matsatsi a qalang a Maemo a GRAP, a phatlaladitsweng Koranteng ya Mmuso (Government Gazette).

Tshupo e ka etswa ho Maemo a GRAP a so kang a newa nakong ya ho phatlalatswa ha Maemo ana. Sena se etswa ho qoba ho tshwanela ho fetola Maemo a seng a neuwe ha Maemo a mang a phatlalatswa hamorao. Temana ya .11 ya Maemo a GRAP a *Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Diphetoho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso (Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors)* e nehelana ka motheo wa ho kgetha le ho phethahatsa dipholisi tsa tshupatlotlo ha ho se na tataiso e totobetse.

Kakaretso ya ditokiso

Lekgotla le phatlaladitse *Dintlafatso* tse sisintsweng tsa *Maemo a GRAP* (2016) bakeng sa ho fumantshwa maikutlo ka Lwetse 2016. Kamora ho ela hloko maikutlo a amohetsweng nakong ya tshebetso ya therisano le setjhaba, Lekgotla qetellong le ile la ananela dintlafatso tse sisintsweng tsa *Maemo* kopanong ya long ya Hlakubele 2017. Ditokiso tsa qetello di a bontshwa tokomaneng ena. Hang ha ditokiso tsa qetello di kena tshebetsong, di tla akarelletswa Maemong a *GRAP* a nepaneng.

Dintlafatso (Improvements) tsa Maemo a GRAP (2016) di ka sebediswa dinakong tsa tlaleho tse qalang ka la 1 Mmesa 2018 kapa pele ho letsatsi leo. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Diphumantsho tsa nakwana tse tobileng di a bontshwa bakeng sa tokiso ka nngwe e etswang ya *Maemo a GRAP* a mang le a mang.

Maemo a GRAP a latelang a lokisitswe ka lebaka la *Dintlafatso tsa Maemo a GRAP* (2016):

- *GRAP 12 – Direkiswa*
- *GRAP 16 – Thepa ya Matsete*
- *GRAP 17 – Thepa, Polante le Sesebediswa*
- *GRAP 18 – Tlaleho ho ya ka Dikarolo*
- *GRAP 21 – Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete*
- *GRAP 26 – Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete*
- *GRAP 27 – Temo*
- *GRAP 31 – Matlotlo a sa Ameheng*
- *GRAP 103 – Matlotlo a Lefa*
- *GRAP 106 – Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang*
- *GRAP 110 – Mehlopi e Phelang le ya Tlhaho (Living and Non-living Resources)*

Tokomane ena e bontsha dintlha tse tshwauweng tsa ditemana tse amehang Maemong a mang le a mang a *GRAP* moo ditokiso di entsweng. Ditokiso di kenyetsetsa dintlha tse hlakotsweng tse bontshitsweng ka ho thalwa ka hare ha ka ho le leng dintlha tse ekeditweng di bontshitswe ka ho thalwa ka tlase.

DINTLAFATSO TSA MAEMO A GRAP (2016)

A1. Ditokiso (Amendments) tsa Maemo a GRAP a *Direkiswa*ng (GRAP 12)

Kakaretso ya ditokiso

Ditokiso tsa Maemo a GRAP tsa *Direkiswa*ng di bakilwe ke ho se dumellane ha ditaelo tsa tekanyo tsa GRAP 23 le Maemo a mang a GRAP a amanang le matlotlo ha ho shejwa ka moo ho ka sejetswang ka teng ka ditheko tsa dithekisetsano. Dipheto ho tse ding di etsahetse ka lebaka la dipheto ho tse entsweng ho IPSAS 12 ya *Direkiswa*ng (IPSAS 12) ka lebaka la *Dintlafatso* tsa IPSASB tsa di-IPSAS 2015 tse phatlaladitsweng ka Hlakubele 2016.

Dipheto ho tse matla ka ho fetisisa tsa Maemo a GRAP a *Direkiswa*ng di bontshwa mona ka tlase:

Mofuta wa tokiso	Temana ya patliso	Kakaretso ya ditokiso
Ditokiso ka kakaretso	.32, .52A, .54	Ho qaqisa ka moo ho sejetswang ka teng ka ditheko tsa dithekisetsano le ditheko tse ding tse bileng teng ho matlotlo a hapilweng diphapanyetsanong tseo e seng tse nang le poello e totobetseng hore ho kgeme le ntlhatheo e ho GRAP 23 (temana ya .12).
Ditokiso tsa IPSASB	.10, .13A, .52A, 54	Ho etsa hore theminoloji ya GRAP 12 e utlwane le ya IPSAS 12. Lereo lena "dibetsa" ho IPSAS 12 le hlakotswe mme bakeng sa lona ha kenngwa "direkiswa ng tsa sesole" mme le fana ka tlhaloso ya moko wa lona ho latela theminoloji ya Dipalopalo tsa Tjhelete ya Mmuso.

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Direkiswa*ng

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 12 di lokisitswe:

...

Direkiswaang

.10 Direkiswaang lekaleng la bohle di ka kenyeletsa:

(a) ~~dibetsa~~ direkiswaang tsa sesole;

...

.13A Direkiswaang tsa sesole di akaretsa dintlha tsa bonngwe, tse kang dibetsa, dimisaele, dirokete le diqhomane tse tsamaiswang ka dibetsa kapa mekgwa ya dibetsa. Le ha ho le jwalo, mefuta e meng ya dimisaele e ka hlahoswa ka ho latela Maemo a GRAP a *Thepa, Polante le Sesebediswa*, haeba e tsamaisana le dithekanyetso tsa ho hlophiswa Maemong ao. Direkiswaang tsa sesole ha se feela dintho tse bolokwang ke sesole mme di ka kenyelletsa dintho tse bolokwang ke ditheo tse ding tse sebetsanang le taolo ya setjhaba, polokeho, tshireletso le mesebetsi ya phethahatso ya molao.

...

Direkiswaang tse hapilweng ka phapanyetsano e se nang poelo e totobetseng

...

.32 Direkiswaang di ka fetisetwa ho setheo ka mokgwa wa phapanyetsano e se nang poelo e totobetseng. Mohlala, boemedi ba matjhaba ba tshehetso bo ka nyehela ka diphepelo tsa phekolo ho sepetlele sa bohle kamora hoba ho be le koduwa ya tlhaho. Tlase maemo ao, theko ya direkiswaang ke boleng ba tsona bo kgotsofatsang ka letsatsi leo di fumanwang ka lona. Ditheko le ha e ka ba dife tse bileng teng di ananelwa ho latela ditaello tsa ditemana tsa .25 ho isa ho .26.

...

Diphumantsho tsa nakwana

...

Ditokiso tsa Maemo a GRAP

...

.52A Ditemana tse latelang di ile tsa lokiswa ke Dintlafatso ho Maemo a GRAP a phatlaladitsweng ka Kgwedi Selemo. Ditokiso tsena di sebetsa dinakong tse etsang selemo tse qalang ka la 1 Mmesa 2018 kapa kamora letsatsi leo. Setheo se tla sebedisa ditokiso tsena tjena:

(a) ditemana tsa .10 le .13A di tla phethahatswa ka ho kqutlela morao ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Diphetofo tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso; mme

(b) temana ya .32 e tla phethahatswa ka ho ya pele ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Diphetofo tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso.

Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se ikgethela ho sebedisa ditokiso tsena letsatsi leo le so fihle, se tla tsebahatsa ntlha eo.

...

Letsatsi le qalang

...

~~Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP~~

~~.54 Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa ditokiso tsa Maemo ana a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjehele tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka 1 Mmesa 2013 kapa kamora letsatsi leo. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se phethahatsa ditokiso tsena bakeng sa nako e qalang pele ho 1 Mmesa 2013, se tla tsebahatsa ntlha eo.~~

A2. Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Thepa ya Matsete* (GRAP 16)

Kakaretso ya ditokiso

Ditokiso tsa Maemo a GRAP tsa *Thepa ya Matsete* di bakilwe ke diphetoho tsa bohlophisi tsa mongolo wa qalong le ho se dumellane ha ditaelo tsa tekanyo tsa GRAP 23 le Maemo a mang a GRAP a amanang le matlotlo ha ho shejwa ka moo ho ka sejetswang ka teng ka ditheko tsa dithekisetsano. Diphetoho tse ding di etsahetse ka lebaka la diphetoho tse entsweng ho IAS 40 ya *Thepa ya Matsete* (IAS 40) ka lebaka la ditokiso tsa IASB tsa *Dintlafatso tsa Selemo ka seng tsa Saeketele ya di-IFRS* ya 2011 – 2013 e phatlaladitsweng ka Tshitwe 2013.

Diphetofo tse matla ka ho fetisisa tsa Maemo a GRAP a *Thepa ya Matsete* di bontshwa mona ka tlase:

Mofuta wa tokiso	Temana ya patliso	Kakaretso ya ditokiso
Ditokiso ka kakaretso	.37, .103A, .105	Ho qaqisa ka moo ho sejetswang ka teng ka ditheko tsa dithekisetsano le ditheko tse ding tse bileng teng ho matlotlo a hapilweng diphapanyetsanong tseo e seng tse nang le poello e totobetseng hore ho kgeme le ntlhatheo e ho GRAP 23 (temana ya .12).
	.41, .103A, .105	Ho qaqisa ntlhatheo ya tekanyo ha matlotlo a ka hapuwa phapanyetsanong ka letlotlo kapa matlotlo ao e seng a tjehelete, kapa motswako wa matlotlo a tjehelete le ao e seng a tjehelete.
Ditokiso tsa IASB	.24A, .103A, .105	Ho qaqisa dikamano pakeng tsa Maemo a GRAP a <i>Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang</i> le <i>Thepa ya Matsete</i> ha ho hlophiswa thepa ya matsete kapa thepa e sebediswang ke mong'a yona.

Ditokiso tsa Maemo a GRAP A *Thepa ya Matsete*

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Diremana tse latelang tse ho GRAP 16 di lokisitswe:

...

Karolo ya thepa e ho mohirisetswa tlasa lisi ya tshebetso

.24 Kahlolo e a hlokeha ho fumana hore na thepa e tshwanelehileng ho bitswa thepa ya matsete. Setheo se ka ntsheisa pele ditekanyetso hore se tle se sebedise kahlolo ka mokgwa o sa fetoheng ho latela tlhaloso ya thepa ya matsete le ka tataiso e amehang e ditemaneng tsa .07 ho isa ho .18. Temana ya .91(c) e laela setheo hore se senole ditekanyetso tsena ha tlhophiso e le boima.

.24A Kahlolo e a hlokeha hape ho fumana hore na kgapo ya thepa ya matsete ke kgapo ya letlotlo kapa sehlopha sa matlotlo kapa phetiso ya mesebetsi e kakaretsong ya Maemo a GRAP a *Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse*

Tlase Bolaodi bo Tshwanang le Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlase Bolaodi bo Tshwanang. Tshupo e lokela ho lebiswa ho Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlase Bolaodi bo Tshwanang le Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlase Bolaodi bo Tshwanang ho fumana hore na ekaba ke phetiso ya mesebetsi. Moqoqo o ho ditemana tsa .07 ho isa ho .24 tsa Maemo ana o ama hore na thepa ke thepa e sebediswang ke mong'a yona kapa ke thepa ya matsete kapa tjehe e seng ho fumana hore kgapo ya thepa ke phetiso ya mesebetsi jwalo ka ha ho hlaloswa ho Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlase Bolaodi bo Tshwanang le Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlase Bolaodi bo Tshwanang kapa tjehe. Ho fumana hore na phapanyetsano e itseng e kgotsofatsa tlhaloso ya phetiso ya mesebetsi jwalo ka ha ho hlaloswa Maemong a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlase Bolaodi bo Tshwanang le Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlase Bolaodi bo Tshwanang le hore e kenyelletsa thepa ya matsete jwalo ka ha e hlaloswa Maemong ana ho hloka phethahatso e arohaneng ya Maemo ana.

...

Tekanyo ka nako ya kananelo

...

.37 Thepa ya matsete e ka hapuwa ka phapanyetsano e se nang poello e totobetseng. Mohlala, setheo se ka fetisetsa mohaho ho setheo se seng, ntle le tefo, mme sena sa bobedi e be se hirisa mohaho oo bakeng sa ho fumana tefo ya rente ya maraka. Thepa ya matsete hape e ka hapuwa ka thekisetsano e se nang poello e totobetseng ka tshebediso ya matla a ho amoha/hlotha. Maemong ana, theko ya thepa ke boleng ba yona bo kgotsofatsang ka letsatsi leo e hapilweng ka lona. Ditheko le ha e ka ba dife tse bileng teng di ananelwa ho latela ditlhoko tsa ditemana tsa .34 ho isa ho .35.

...

.41 Thepa e le nngwe ya matsete kapa ho feta e le nngwe e ka hapuwa phapanyetsanong ka letlotlo kapa matlotlo ao e seng a tjehelete, kapa motswako wa matlotlo a tjehelete le ao e seng a tjehelete. Ditaba tse latelang di bua feela ka phapanyetsano ya letlotlo le le leng leo e seng la tjehelete ka le leng, empa di sebetsa le ho diphapanyetsano tsohle tse hlalositseweng polelong e sa tswa feta. Theko ya thepa e jwalo ya matsete e lekannngwa ka boleng bo kgotsofatsang ntle le ha boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo le aamohetsweng kapa letlotlo le

tetsweng le sa kgone ho lekanngwa ka tshepo. Haeba letlotlo le hapilweng le sa lekanngwe ka boleng bo kgotsofatsang, theko ya lona e lekanngwa ka bokalo ba nnete ba letlotlo le tetsweng. Letlotlo le hapilweng le lekanngwa ka mokgwa ona le ha setheo se ke ke, hanghang, la hula kananelo ha letlotlo le tetsweng.

...

Diphumantsho tsa nakwana

...

Ditokiso tsa Maemo a GRAP

...

.103A Ditemana tse latelang di ile tsa lokiswa ke Dintlafatso ho Maemo a GRAP a phatlaladitsweng ka Kgwedi Selemo. Ditokiso tsena di sebetsa dinakong tse etsang selemo tse qalang ka la 1 Mmesa 2018 kapa kamora letsatsi leo. Setheo se tla sebedisa ditokiso tsena tjena:

(a) ditemana tsa .24A le .37 di tla phethahatswa ka ho ya pele ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Dipheto ho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso; mme

(b) temana ya .41 e tla phethahatswa ka ho kgutlela morao ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Dipheto ho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso.

Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se ikgethela ho sebedisa ditokiso tsena letsatsi leo le so fihle, se tla tsebahatsa ntlha eo.

...

Letsatsi le qalang

...

Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP

~~**.105 Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa ditokiso tsa Maemo ana a GRAP bakeng sa diphelelo tsa tjhelete tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka 1 Mmesa 2013 kapa kamora letsatsi leo. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se phethahatsa ditokiso tsena bakeng sa nako e qalang pele ho 1 Mmesa 2013, se tla tsebahatsa ntlha eo.**~~

A3. Ditokiso tsa Maemo a GRAP a Thepa, Polante le Sesebediswa (GRAP 17)

Kakaretso ya ditokiso

Ditokiso tsa Maemo a GRAP tsa *Thepa, Polante le Sesebediswa* di bakilwe ke diphetofo tsa bohlophisi tsa mongolo wa qalong le ho se dumellane ha ditaello tsa tekanyo tsa GRAP 23 le Maemo a mang a GRAP a amanang le matlotlo ha ho shejwa ka moo ho ka sejetswang ka teng ka ditheko tsa dithekisetsano. Diphetofo tse ding di etsahetse ka lebaka la diphetofo tse entsweng ho IPSAS 17 ya *Thepa, Polante le Sesebediswa* (IPSAS 17) ka lebaka la *Dintlafatso* tsa IPSASB tsa di-IPSAS 2014 tse phatlalladitsweng ka Pherekong 2015 le *Dintlafatso* tsa di-IPSAS 2015 tse phatlalladitsweng ka Hlakubele 2016.

Diphetofo tse matla ka ho fetisisa tsa Maemo a GRAP a *Thepa, Polante le Sesebediswa* di bontshwa mona ka tlase:

Mofuta wa tokiso	Temana ya patliso	Kakaretso ya ditokiso
Ditokiso ka kakaretso	.19, .100A, .102	Ho qaqisa ka moo ho sejetswang ka teng ka ditheko tsa dithekisetsano le ditheko tse ding tse bileng teng ho matlotlo a hapilweng diphapanyetsanong tseo e seng tse nang le poello e totobetseng hore ho kgeme le ntlhatheo e ho GRAP 23 (temana ya .12).
	.29, .100A, .102	Ho qaqisa ntlhatheo ya tekanyo ha matlotlo a ka hapuwa phapanyetsanong ka letlotlo kapa matlotlo ao e seng a tjhelete, kapa motswako wa matlotlo a tjhelete le ao e seng a tjhelete.
Ditokiso tsa IPSASB	.40, .100A, .102	Ho qaqisa mokgwatshebetso wa tekanyobotjha wa bokalo ba nnete le phokotso ya boleng ya pokello ha ntho ya thepa, polante le sesebediswa e lekannngwa botjha.
	73A, .100A, .102	Ho qaqisa mekgwa e amohelehang ya ho fokotsa boleng ba matlotlo.

	.03, .11, .42, .100A, .102	Ho etsa hore theminoloji ya GRAP 17 e utlwane le ya IPSAS 17. Lereo lena "disebediswa tsa sesole tsa botsebi bo phahameng" ho IPSAS 17 le hlakotswe mme bakeng sa lona ha kenngwa "mekgwa ya dibetsa" mme le fana ka tlhaloso ya moko wa lona ho latela theminoloji ya Dipalopalo tsa Tjhelete ya Mmuso.
	.02, .06, .27A, .42, .100A, .102	Ho hlalosa letlotlo la tlhahiso le ho kenyelletsa matlotlo a tlhahiso kakaretsong ya GRAP 17, ha tlhahiso e hlahang ho matlotlo a tlhahiso e dula e le kakaretsong ya GRAP 27.

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Thepa, Polante le Sesebediswa*

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 17 di lokisitswe:

Kakaretso

...

- .02 *Setheo se hlophisang le ho tlaleha ka dipehelo tsa tjhelete tlasa mokgwa wa pokello wa tshupatlotlo se tla sebedisa Maemo ana ho tlaleha tsa thepa, polante le disebediswa, ntle le:***

...

- (b) *matlotlo a phelang a amanang le mosebetsi wa temo oo e seng matlotlo a tlhahiso (bona Maemo a GRAP ho tsa Temo). Maemo ana a sebetsa ho matlotlo a tlhahiso empa ha a sebetse ho tlhahiso ya matlotlo a tlhahiso;***

...

- .03 Maemo ana a sebediswa ho thepa, polante le disebediswa ho akaretswa le:**

- (a) ~~disebediswa tsa sesole tsa botsebi bo phahameng mekgwa ya dibetsa;~~ le
 (b) matlotlo a marangrang.

...

Ditlhaloso

.06 ***Mareo a latelang a sebediswa Maemong ana ka meelelo e boletsweng:***

Letlotlo la tlhahiso ke letlotlo le phelang:

(a) le sebediswang tlhahisong kapa phepelong ya tlhahiso ya temo;

(b) le lebelletsweng ho hlahisa sebakeng sa nako e fetang e le nngwe; le

(c) tle ke keng la rekiswa e le tlhahiso ya temo, ntle le boemong ba thekiso ya masalla a tshohanyetso.

(Ditemana tsa .07A ho isa ho .07C tsa Maemo a GRAP ho tsa Temo di qapolla tlhaloso ena ya letlotlo la tlhahiso.)

...

.11 ~~Disebediswa tsa sesole tsa botsebi bo phahameng~~ Mekgwa ya dibetsa ka tlwaelo e tla kgotsofatsa tlhaloso ya thepa, polante le sesebediswa mme e lokela ho ananelwa e le matlotlo ho latela Maemo ana. Mekgwa ya dibetsa e kenyelletsa dipalangwang le disebediswa tse ding, tse kang dikepe tsa ntwā, dikepe tsa ka tlasa metsi, difofane tsa ntwā, dikgaketsi tse kgolo, makoloi a dimisaele le dithunya tse sebediswang hoyahoile phumantshong ya ditshebeletso tsa tshireletso, le hoja tshebediso ya tsona nakong ya kgotso e mpa e le feela ho thibela ketsahalo. Dintho tse itseng tsa bonngwe, tse kang mefuta e itseng ya dimisaele tsa balisitiki, di ka fana ka tshebeletso e tswelang ya thibelo kgahlanong le bahalefi mme, ka hoo, di ka hlophiswa ka hore ke mekgwa ya dibetsa.

...

Tekanyo ka nako ya kananelo

...

.19 Letlotlo la thepa, polante le sesebediswa le ka hapuwa ka thekisetano e se nang poello e totobetseng. Mohlala, setsha se ka nehwa masepala ke mohahi ka tshepiso ya letho kapa e nyane feela, ho etsetsa hore masepala a hahe dibaka tsa boiketlo, mebila le ditselana. Letlotlo le lona le ka hapuwa ka thekisetano e se nang poello e totobetseng ka tshebediso ya matla a ho amoha/hlotha. Tlasa maemo ao, theko ya letlotlo ke boleng ba lona bo kgotsofatsang ka letsatsi leo le fumanweng ka lona. Ha ho nkwa qeto ka boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo la thepa, polante le sesebediswa se hapilweng ka thekisetano e se nang poello e totobetseng, setheo se sebedisa ditheo tse leng ditemaneng tsa .35 ho isa ho .38. Ditheko le ha e ka ba dife tse bileng teng di ananelwa ho latela ditaello tsa ditemana tsa .21 ho isa ho .27.

...

Dikarolo tsa ditheko

.27A Matlotlo a tlhahiso a tlalehwa ka mokgwa o tshwanang le wa dintho tse iketseditsweng tsa thepa, polante le sesebediswa pele di eba sebakeng le maemong a hlokahalang hore di kgone ho sebetsa ka mokgwa oo di reretsweng ke botsamaisi ho sebetsa ka ona. Ka lebaka leo, ha ho buuwa ka 'kaho' Maemong ana ho tlamehile ho utlwisiswe hore ho bolela ho akaretsa mesebetsi e hlokahalang ho hlahisa matlotlo a tlhahiso pele a fihla sebakeng le maemong a hlokahalang hore di kgone ho sebetsa ka mokgwa oo di reretsweng ke botsamaisi ho sebetsa ka ona.

Tekanyo ya theko

...

- .29 Ntlha e le nngwe kapa ho feta ya thepa, polante le sesebediswa e ka hapuwa ka phapanyetsano ka letlotlo kapa matlotlo ao e seng a tjehelete, kapa motswako wa matlotlo a tjehelete le matlotlo ao e seng a tjehelete. Ditaba tse latelang di bua feela ka phapanyetsano ya letlotlo le le leng leo e seng la tjehelete ka le leng, empa di sebetsa le ho diphapanyetsano tsohle tse hlalosiwang polelong e sa tswa feta. Theko ya ntlha e jwalo ya thepa, polante le sesebediswa e lekanngwa ka boleng bo kgotsofatsang ~~haeba ntle le ha~~ boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo le amohetsweng kapa letlotlo le tetsweng bo sa lekanngwe ka tshepo. Haeba letlotlo le hapilweng le sa lekanngwe ka boleng bo kgotsofatsang, theko ya lona e lekanngwa ka bokalo ba nnete ba letlotlo le tetsweng. Letlotlo le hapilweng le lekanngwa ka mokgwa ona le hoja setheo se sa kgone ho hanelwa kananelo hanghang ha letlotlo le telwa. ~~Haeba letlotlo le hapilweng le sa lekanngwe ka boleng bo kgotsofatsang, theko ya lona e lekanngwa ka bokalo ba nnete ba letlotlo le tetsweng.~~

...

Mohlala wa tekanyobotjha

- .40 Ha letlotlo la thepa, polante le sesebediswa le lekanngwa botjha, ~~phokotso le ha e ka ba efe ya boleng ya pokello bokalo ba nnete ba letlotlo leo bo a fetolwa ho ba bokalo bo lekantsweng botjha.~~ Ka letsatsi la tekanyobotjha, letlotlo le tshwarwa ka o mong wa mekgwa e latelang:
- (a) ~~ha ho bolelwa botjha ka mokgwa o tataiswang ke karolo bokalo ba nnete bo fetolwa ka mokgwa o kgemang le phetoho ya bokalo ba nnete bo akaretsang ba letlotlo hore tekanyobotjha ya bokalo ba nnete ba letlotlo.~~ Mohlala, bokalo ba nnete bo akaretsang bo ka phetwa ka ho supa dintlha tsa maraka tse bonwang kapa bo ka phetwa ka mokgwa o tataiswang ke karolo ha ho bapiswa le phetoho ya bokalo ba nnete. Phokotso ya boleng e bokelletsweng ka letsatsi la tekanyobotjha e fetolwa ho lekana le phapang pakeng tsa bokalo ba nnete bo akaretsang le bokalo ba nnete ba letlotlo kamora ho ela hloko ditahlehelo tsa bofokodi tsa pokello kamora tekanyobotjha e lekana le bokalo ba yona bo lekantsweng botjha. Mokgwa ona o atisa ho sebediswa ha letlotlo le lekantswe botjha ka ho sebedisa sesupo sa theko ya sona ya ntjhafatso e fokoditsweng boleng; kapa
  - (b) phokotso ya boleng e bokelletsweng e a hlakolwa mme ho kenngwe bokalo ba

~~nnete bo akaretsang ba letlotlo. mme bokalo ba nete bo phetwa ho ba bokalo bo lekantsweng botjha ba letlotlo. Mkgwa ona o atisa ho sebediswa bakeng sa mehaho.~~

~~Bokalo ba phetolo e hlahang ho polelebotjha kapa ho tloswa ha ya phokotso ya boleng ba pokello ke karolo ya keketso kapa phokotso ya boleng ba nnete bo tlahelang ho latela ditemana tsa .44 le .45.~~

...

.42 Sehlopha wa thepa, polante le sesebediswa ke tlhophisobotjha ka dihlopha ya matlotlo a sebopeho kapa mosebetsi o tshwanang mesebetsing ya setheo. Tse latelang ke mehlala ya dihlopha tse fapaneng:

...;

(h) ~~disebediswa tsa sesole tsa botsebi~~ mekgwa ya dibetsa;

...

(j) fanitjhara le tse hahelletseng; le

(k) disebediswa tsa ofising; le

(l) matlotlo a tlhahiso.

Mokgwa wa phokotso ya boleng

...

.73A Mokgwa wa phokotso ya boleng o thehilweng ho lekeno le hlahiswang ke mosebetsi o kenyelletsang tshebediso ya letlotlo ha o a tshwanela. Lekeno le hlahiswang ke mosebetsi o kenyelletsang tshebediso ya letlotlo ka kakaretso le bontsha dintlha tseo e seng tshebediso ya menyetla ya moruo kapa menyetla e lebelletseng ya letlotlo. Mohlala, lekeno le anqwa ke dikennqwang tse ding le dikgato tse ding tsa tshebetso, mesebetsi ya thekiso le diphetoho tsa methamo ya dithekiso le ditheko. Karolo ya theko ya lekeno e ka anqwa ke infoleishene, e sa ameng mokgwa oo letlotlo le sebediswang ka ona.

...

Diphumantsho tsa nakwana

...

Ditokiso tsa Maemo a GRAP

.100A Ditemana tse latelang di ile tsa lokiswa ke Dintlafatso ho Maemo a GRAP a phatlaladitsweng ka Kgwedi Selemo. Ditokiso tsena di sebetsa dinakong tse etsang selemo tse qalang ka la 1 Mmesa 2018 kapa kamora letsatsi leo. Setheo se tla sebedisa ditokiso tsena tjena:

(a) ditemana tsa .19 le .73 di tla phethahatswa ka ho ya pele ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Diphetoho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso;

(b) ditemana tsa .03, .11, .29 le .42 di tla phethahatswa ka ho kqutlela morao ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Diphetoho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso;

(c) temana ya .40 e tla sebediswa ho ditekanyobotjha tsohle tse ananetsweng dinakong tsa selemo ka seng tse qalang ka letsatsi la phethahatso ya mantlha ya tokiso kapa kamora lona le ho nako ya selemo ka seng e sa tswa feta haufinyane; mme

(d) ditemana tsa .02, .06, .27A le .42 di tla phethahatswa ka ho kqutlela morao ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Diphetoho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso;

(i) nakong ya tlaleho ha ditokiso tsena di sebediswa la mantlha setheo ha se hloke ho tsebahatsa lesedi la bongata le hlokwang ke temana ya .30(f) ya Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Diphetoho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso bakeng sa nako ya jwale. Le ha ho le jwalo, setheo se tla tlaleha lesedi la bongata le hlokwang ke temana ya .30(f) ya Maemo ao bakeng sa nako ka nngwe e sa tswa feta haufinyane; mme

(ii) setheo se ka kgetha ho lekanya ntlha ya matlotlo a tlhahiso ka boleng ba ona bo kgotsofatsang qalong ya nako ya pelepele e tlalehilweng dipehelong tsa tjhelete bakeng sa nako ya tlaleho eo ho yona setheo se sebedisang pele ditokiso tsena le ho sebedisa boleng boo bo kgotsofatsang e le jwalo ka theko ka letsatsi leo. Phetoho le ha e ka ba efe pakeng tsa bokalo ba nnete bo fetileng le boleng bo kgotsofatsang e tla ananelwa ho masalla/dikqaello tse bokelletsweng tse qalang qalong ya nako e qalang e tlalehilweng.

Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se ikgethela ho sebedisa ditokiso tsena letsatsi leo le so fihle, se tla tsebahatsa ntlha eo.

Letsatsi le qalang

...

Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP

~~.102 Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa ditokiso tsena Maemong ana a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjhelete tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka 1 Mmesa 2016 kapa kamora letsatsi leo. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se sebedisa ditokiso tsena bakeng sa nako e qalang pele ho 1 Mmesa 2016, se tla tsebahatsa ntlha eo.~~

A4. Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Tlaleho ho ya ka Dikarolo* (GRAP 18)

Kakaretso ya ditokiso

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Tlaleho ho ya ka Dikarolo* di bakilwe ke diphetoho tsa bohlophisi le tse ding ho mongolo wa mantlha di entswe ho netefatsa kutlwano le Maemo a mang a GRAP.

Diphetoho tse matla ka ho fetisisa tsa Maemo a GRAP a *Tlaleho ho ya ka Dikarolo* di bontshwa mona ka tlase:

Mofuta wa tokiso	Temana ya patliso	Kakaretso ya ditokiso
Ditokiso ka kakaretso	Sehlomathiso sa 1	Sehlomathiso sa ditsebahatso tsa dikarolo tse hlahosang se hlakotswe ho Maemo ka ha Letlole la Naha le phatlaladitse mehlala e phethahetseng e le karolo ya tataiso ya lona ya phethahatso.

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Tlaleho ho ya ka Dikarolo*

Mohlala o hlahosang wa ditsebahatso tsa dipholisi tsa tshupatlotlo o hlakotswe.

...

~~Sehlomathiso sa 1 - Ditsebahatso tsa dikarolo tse hlahosang~~

~~Sehlomathiso ke sa ho hlahosa feela mme ha se karolo ya Maemo. Sepho sa sehlomathiso ke ho hlahosa tsherediso ya Maemo ho thusa ka ho hlakisa moolo wa ona.~~

~~Selelekela~~

~~Ditheibole le dintlha di hlakisa dikarolo tse senolwang tseo Maemo ana a di hlohang bakeng sa setheo sa thuto seo hahloholo se tshohetswang ka tjelele ka kabo e dumellatsweng empa se fana ka ditsebeletso tse itseng tsa thuto tse lefellwang ho basebeletsi ba dikoparasi tse kgolo, le se ikopantseng le kgwebo ya ho theha motheo wa thuto wa poraefete o lefellwang. Mokgatlo o na le tshusumetso e kgolo motheong oo, empa ha o o laole.~~

~~Dintlha tsa karolo di a hlokahala selemo ka seng moo ho tlalehwang diphelelo tsa tjelele tse phethahetseng. Ditshupiso tsa serapa di amana le ditlhokahalo tse tshwanelehileng tsa Maemo ana.~~

Lesedi ka kakaretso (temana ya .20)

Mokgatlo o hlophisitswe mme o itlaleha ho botsamaisi motheong wa dikarolo tse nne tsa tshebetso tse kgolo: ditshebeletso tsa thuto ya poraemari, ya sekondari, ya theshari le e kgethehileng. Dikarolo di hlophisitswe motheong wa mofuta wa tshebeletso o fanwang le maraka o sebeletswang. Botsamaisi bo sebedisa dikarolo tsona tsona e le ho etsa qeto mabapi le maano a bohlale. Dikarolo ha di a ka tsa kopanngwa bakeng sa morero wa ho tlaleha.

Mosebetsi e etswang ke dikarolo tsa ditshebeletso tse kgethehileng tsa thuto e kenyelletsa phumantshe ya ditshebeletso tsa thuto tse lefollwang ho basebeletsi ba dikoparasi tse kgolo. Ha ho fanwa ka ditshebeletso tsena ho ditho tse ka thoko yuniti ya karolo ya ditshebeletso tse lefollwang e sebedisa ditshebeletso tse fuwang ke dikarolo tsa poraemari, tsa sekondari le tsa theshari, mme ditshebeletso tseo di na le ditefollo. Diphetiso tsena tse pakeng tsa dikarolo di a hlakolwa ha ho kopanngwa ditlaleho.

Lesedi le tlalehilweng mabapi le dikarolo tsena le sebediswa ke botsamaisi e le motheo wa ho hlahloba tsela eo dikarolo di sebeditseng ka yona le bakeng sa ho etsa diqeto tse amanang le kabo ya mehlodi. Ho senolwa ha lesedi le mabapi le dikarolo tsena ho boetse ho nkwa ho loketse bakeng sa ho tlaleha ha kantle

Lesedi le mabapi le phaello kapa kgaello, matlotlo le dikoloto (ditemana tsa .21 le .23) le ho kopanngwa ha ditlaleho (temana ya .27)

20X2 R'000	Poraemari	Sekondari	Theshari	Ditshebeletso tse kgethehileng	Tse hlakolwang	PALYOHLE
LEKENO						
Lekeno le tswang ho diphapanyetsano tse se nang poello e totobetseng	29	19	—22	17		
Lekeno la diphapanyetsano tse nang le poello e totobetseng	3	2	-	9		14
Diphetiso pakeng tsa dikarolo	6	4	-6	-4	(20)	-
Dikabo tsa masalla tsa balekane				8		-8
Lekeno lohle la dikarolo	38	25	-28	-38	(20)	-109
DITSHENYEHELO						
Meputso le tefo ya basebeletsi	(23)	(16)	(13)	(15)		(67)
Phokotso ya boleng le phokotso ya boleng butle	(5)	(4)	(5)	(6)		(20)
Ditjeho tse ding	(7)	(5)	(10)	(7)	20	(9)

Accounting Standards Board

<i>Ditshenyehelo tsohle tsa karolo</i>	(35)	(25)	(28)	(28)	20	(96)
<i>Masalla ohle a karolo</i>	3	-	-	10	-	13
Lekeno la tswala						2
Lekeno le leng le sa ajwang						9
Ditjeho tsa tswala						(4)
Ditshenyehelo tse sa ajwang						(7)
<i>Masalla bakeng sa nako</i>	3	-	-	10	-	—13
MATLOTLO						
Matlotlo a karolo	32	22	34	20		108
Matsete ho balekane (mokgwa wa ekwiti)				32		32
Matlotlo a sa ajwang						-35
<i>Matlotlo ohle</i>						175
MEKITLANE						
Mekitlane ya karolo	15	10	8	9		42
Mekitlane e sa ajwang						40
<i>Mekitlane yohle</i>						82
LESEDI LE LENG						
Ditshenyehelo tsa motheo*	7	5	3	7		
<i>Dintha tseo e seng kheshe ho sa kenyelletswe</i>						
<i>Phokotso ya boleng</i>						
Ditshenyehelo tse se lefuwe	(5)	(3)	-(3)	-(3)		
Lekeno le tjetjhisitsweng	0	0	-	4		

20X1	Poraemari	Sekondari	Theshari	Ditshibeletso tse kgethehileng	Tse hlakolwang	PALYOYOHLE
R'000						
LEKENO LA KAROLO						
Lekeno le tswang ho diphapanyetsano tse se nang	24	16	-23	17		80

* Ho sa kenyelletswe dikeketo tsa disebediswa tsa tjelele le matlotlo a menyeta ya ha motho a se a tswile mosebetsing

Accounting Standards Board

poello e totobetseng						
Lekeno la diphapanyetsano tse nang le poello e totobetseng	2	2	-	6		40
Diphetiso pakeng tsa dikarolo	4	2	7	-6	(19)	-
Dikabo tsa masalla tsa balekane				7		-7
Lekeno lohle la dikarolo	30	20	-30	-36	-19	-97
DITSHENYEHELO TSA KAROLO						
Meputso le tefo ya basebeletsi	(19)	(12)	(13)	(15)		(59)
Phokotso ya boleng le phokotso ya boleng butle	(4)	(3)	(7)	(4)		(18)
Ditjeho tse ding	(7)	(4)	(9)	(7)	19	(8)
Ditshenyehelo tsohle tsa karolo	(30)	(19)	(29)	(26)	19	(85)
Lekeno la tswala						2
Lekeno le leng le sa ajwang						7
Ditjeho tsa tswala						(4)
Ditshenyehelo tse sa ajwang						(7)
Masalla bakeng sa nako	-	1	1	10	-	-10
MATLOTLO	0	0				
Matlotlo a karolo	30	20	30	19		99
Matsete ho balekane (mokgwa wa ekwiti)				26		26
Matlotlo a sa ajwang						-30
Matlotlo ohle						155
MEKITLANE						
Mekitlane ya karolo	9	6	11	9		35
Mekitlane e sa ajwang						55
Mekitlane yohle						90
LESEDI LE LENG						
Ditshenyehelo tsa motheo	6	4	5	3		
<i>Dintha tseo e seng kheshe ho sa kenyeletswa</i>						
<i>Phokotso ya boleng</i>						

Ditshenyehelo tse so-lefuwe	(1)	(1)	-(3)	-(3)
Lekeno le tshenjehelo	-	-	-	4

~~Tekanyo ya phaello kapa masalla a karolo, matlotlo le mekitlane (ditemana tsa .24 ho isa ho .26)~~

~~Dipholisi tsa tshupatlollo tsa dikarolo di a tshwana le tse hlaloswang ho kakaretso ya dipholisi tsa tshupatlollo tse kgolo, ntle le hore ditshenyehelo tsa dipenshene bakeng sa karolo ka nngwe di ananelwa le ho lekannwa ho latela diteto tsa kheshe ho leano la penshene.~~

~~Diphetiso tsa pakeng tsa dikarolo: lekeno la karolo le ditshenyehelo tsa dikarolo di kenyelisa lekeno le ditshenyehelo tse hlahang ho diphetiso pakeng tsa dikarolo. Diphetiso tse jwalo di atisa ho tlalehwa ka ho lefella mme di hlakolwa nakong ya ho kopanya diphele. Bokalo ba diphetiso tse na e ne e le R20-dimilijone (R19-dimilijone ka 20X1).~~

~~Matsete a ho balekane kgwebong a tlalehwa ka ho sebedisa mokgwa wa ekwiti: mokgatlo o na le 40% ya diabo tsa AfricaED Ltd, e leng mokgatlo wa ditsebi tsa thuto o fanang ka ditshebeletso tsa thuto matjhabeng, e le ditshebeletso tse lefella tlasa konteraka le mekgatlo ya dikadimo tsa mekgahlele e sa tshwaneng. Matsete a kentsweng ho tswala ya nete ya AfricaED le diabo tsa mokgatlo ona, ha a kopanyelletse matlotlong le lekenong la karolo. A bontshwa ka thoko tlasa ditshebeletso tse ding, e leng karolo e ikarabellang ka tsamaiso ya matsete ho molekane kgwebong.~~

~~Lesedi ka dibaka (ditemana tsa .31 le .32)~~

~~Boholo ba mesebetsi ya mokgatlo e Porofontsheng ya Gauteng ntle le hore jwalo ka karolo ya lenaneo la tshetso o thehile dibaka tse ding Aforikabotjhabela molemong wa phumantshe ya ditshebeletso tsa thuto tsa sekontari. Kakaretso ya ditshenyehelo tsohle tsa ditshebeletso tse fuweng Aforikabotjhabela ke R5-dimilijone (R4-dimilijone ka 20X1). Kakaretso ya bokalo ba nnete ba dibaka tsa thuto Aforikabotjhabela ke R3-dimilijone (R6.5-dimilijone ka 20X1). Ho ne ho se na tjelele e sebedisitsweng ha ho fumanwa matlotlo a motheo Aforikabotjhabela ka selemo sa 20X2 kapa sa 20X1. Makeno ha a ajwe ho latela dibaka.~~

~~Theibole e ka tlase mona e bontsha tshebediso ya tjelele e bileng teng dibakeng ka ho fapana lebatoweng kamora ho fedisa diphetiso tse pakeng tsa dikarolo.~~

R'000	20x2	20X1
<i>Porofontshe ya Gauteng</i>		
Lebatowa la A	44	44
Lebatowa la B	19	16
Lebatowa la C	28	24
<i>Kakaretso e tlaasana</i>	91	84

Accounting Standards Board

~~Ditshenyehelo matjhabong — Aforikabotjhabela~~

~~5~~

~~4~~

~~Kakaretso ya ditshenyehelo tsa karole~~

~~96~~

~~85~~

A5. Ditokiso tsa Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete (Impairment of Non-cash-generating Assets) (GRAP 21)

Kakaretso ya ditokiso

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete* a etsahetse ka lebaka la diphelelo tse entsweng ho IPSAS 21 ya *Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete* (IPSAS 21) ka lebaka la *Bofokodi ba Matlotlo a Lekantsweng Botjha (Impairment of Revalued Assets)* a IPSASB a phatlaladitsweng ka Hlakubele 2016.

Diphelelo tse matla ka ho fetisisa tsa Maemo a GRAP a *Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete* di bontshwa mona ka tlase:

Mofuta wa tokiso	Temana ya patliso	Kakaretso ya ditokiso
Ditokiso tsa IPSASB	BC10A. Papiso le IPSAS	Ho ntjhafatsa Motheo wa diphelelo le Papiso le di-IPSAS ho bontsha diqeto tsa haufinyane tsa IPSASB ho bofokodi ba matlotlo a lekantsweng botjha.

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete*

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 21 di lokisitswe:

Motheo wa diphelelo

Kakaretso

Ho kenyelletswa ha thepa, polante le sesebediswa e nkwa ka bokalo bo lekantsweng botjha

BC3. Thepa, polante le sesebediswa di nkwa ka bokalo bo lekantsweng botjha ho latela mohlala wa tekanyobotjha di kakaretsong ya Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo a *Bofokodi ba Matlotlo (Impairment of Assets)* (IAS 36).

BC4. Le ha ho le jwalo, kakaretso ya IPSAS 21 ha e kenyelletse matlotlo a thepa, polante le sesebediswa ao e seng a hlahisang tjhelete a nkuwang ka bokalo bo

lekantsweng botjha ho latela mohlala wa tekanyobotjha wa Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a *Thepa, Polante le Sesebediswa* (IPSAS 17). Motheo wa diphetho tsa IPSAS 21 o bolela hore IPSASB e na le tjhebo ya hore matlotlo a nkuwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ho latela mohlala wa tekanyobotjha wa IPSAS 17 a tla lekanngwa botjha kgafetsa ka moo ho kgotsofatsang ho netefatsa hore a nkuwa ka bokalo bo sa fapaneng hakaalo le boleng bo kgotsofatsang ba ona letsatsing la tlaleho. Ka hoo, bofokodi bo tla nkelwa hloohong tekolong eo.

- BC5. Ho qhelelwa thoko ha kakaretso e jwalo bakeng sa thepa, polante le sesebediswa tse hlahisang tjhelete tse nkuwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ho ile ha kenyelletswa ho Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a *Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete* (IPSAS 26). IPSASB e qetile ka hore ho tla ba boima ho qobella taelo ya ho etsa teko ya bofokodi e le keketso ho ditaelo tsa jwalo tse ho IPSAS 17 tse laelang matlotlo hore a lekolwe botjha kgafetsa ka moo ho kgotsofatsang ho tiisa hore a nkwa ka bokalo bo sa fapanang hakaalo le boleng ba ona bo kgotsofatsang letsatsing la tlaleho. Ka hoo, ka kakaretso, IPSASB e qetile ka hore IPSAS 26 e lokela ho kgema le diphetho tse ho IPSAS 21.
- BC6. Dipuisanong tsa yona tsa ho qhelela thoko thepa, polante le sesebediswa di nkuwa ka bokalo bo lekantsweng botjha ho tswa ho kakaretso ya IPSAS 21 le IPSAS 26, IPSASB e ile ya lemoha hore ho IAS 36 bokalo bo boholo haholo ba tahlehelo ya bofokodi ke ditjeho tsa thekiso ka maemo. Sena se tshwanelehile haholo maemong ao ho ona boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo la thepa, polante le sesebediswa bo leng boleng ba bona ba maraka. IPSASB e na le tjhebo ya hore, mabakeng a mangata, tsena di ke ke tsa ba kgolo mme, ka tjhebo e sebetsang, ha ho hlokehe ho lekanya bokalo ba tshebeletso e ka fumanehang hape ba letlotlo le ho ananela tahlehelo ya bofokodi bakeng sa ditjeho tsa thekiso ka maemo tsa letlotlo.
- BC7. Ka hoo, Lekgotla le dumellana le ho kenyelletswa ha kakaretso ya thepa, polante le sesebediswa tse nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha jwalo ka ho IAS 36. Lekgotla le na le tjhebo ya hore ho ke ke ha ba boima hakaalo ho lekola dinakong tsohle tsa tlaleho hore na ho na le sesupo sa hore letlotlo le ka ba le bofokodi, kapa hore tahlehelo ya bofokodi e ananetsweng dinakong tse fetileng bakeng sa letlotlo ho ka etsahala e se e le siyo.
- BC8. Lekgotla hape le na le tjhebo ya hore ditheo ho ka etsahala di sa lekole botjha matlotlo a tsona "kgafetsa ka ho lekaneng", ka ha ditshenyehelo tsa tekanyobotjha ya ditheo tse itseng tsa lekala la bohle di ka bang hodimo qalong.

Ka hoo, ditjeho tsa thekiso ka maemo tsa matlotlo a itseng a ikgethang a setheo sa bohle di ka ba hodimo. Kahoo, ho kenyelletswe ha kakaretso bakeng sa thepa, polante le sesebediswa tseo e seng tse hlahisang tjehelele mme di nkwa ka bokalo bo lekantsweng botjha ka hoo ha ho kenyelleditswe Maemong ana.

Ho kenyelletswe ha matlotlo a sa tshwareheng a nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha

- BC9. Tlasa mabaka a tshwanang le a boletsweng bakeng sa kakaretso e sa kenyelletseng ya thepa, polante le sesebediswa tseo e seng tse hlahisang tjehelele tse nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha, IPSASB le yona e ile ya se akarelletse bofokodi ba matlotlo a sa ameheng a hlahisang tjehelele a nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha. Le ha ho le jwalo, IAS 36 e kenyelletswe bofokodi ba matlotlo a jwalo a sa tshwareheng kakaretsong ya Maemo.
- BC10. Lekgotla, tlasa mabaka a tshwanang le a boletsweng kakaretsong e kenyelletsang ya thepa, polante le sesebediswa tseo e seng tse hlahisang tjehelele tse nkwang ka boleng bo lekantsweng botjha, le utlwana le kakaretso e kenyelletsang ya bofokodi ba matlotlo a sa tshwareheng ao e seng a hlahisang tjehelele a nkwang ka boleng bo lekantsweng botjha jwalo ka ho IAS 36. Ka hoo, kakaretso e sa kenyelletseng bakeng sa bofokodi ba matlotlo a sa tshwareheng ao e seng a hlahisang tjehelele a nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ha e akarelletswe Maemong ana.
- BC10A Ka 2015 IPSASB e ile ya sheba botjha qeto ya mantlha ya ho qhelela thoko thepa, polante le sesebediswa se ileng sa lekantsweng botjha le matlotlo a sa ameheng hore a se ke a akaretswe ho IPSAS 21. Ka lebaka leo, ntlhatheo e akaretsang Maemong ana a GRAP jwale e tshwana le e fumanweng ho IPSAS 21 e hlahlojwa botjha. Le ha ho le jwalo, ha ho shejwa temoho le tekanyo ya bofokodi le diphetoho bakeng sa matlotlo a lekantsweng botjha, makgotla a latela mekgwa e fapaneng. IPSASB e ananela ditahlehelo le diphetoho tsa bofokodi tekanyobotjheng e sa phethahalang bakeng sa sehlopha sa matlotlo ha Lekgotla le ananela tsena bakeng sa matlotlo ona ao. Lekgotla le ile la hloko mekgwa wa IPSASB e le karolo ya Dintlafatso tsa Maemo a GRAP (2016) empa la dumela hore ho ke ke ha tshwaneleha ho lekanya mekgwa wa lona le mekgwa wa IPSASB ka ha mekgwa o ho GRAP 21 e tshwana le ntlhatheo ya Maemo a GRAP a Thepa, Polante le Sesebediswa o laelang hore dikeketso kapa diphokotso tsa tekanyobotjha di sebediswe ho masalla a tekanyobotjha ya letlotlo le tshwanang.

...

Papiso le Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a *Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete* (Hlakola 2007)

Maemo a GRAP a *Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete* a nkuwe haholoholo ho tswa ho Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a *Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete* (IPSAS 21). Diphapang tse kgolo pakeng tsa Maemo ana le IPSAS 21 di tjena:

- Dibakeng tse itseng, Maemo ana a sebedisa mareo a fapaneng le a IPSAS 21. Mohlala o moholo haholo ke tshebediso ya lereo "matlotlo a nete" Maemong ana. Lereo le lekanang ho IPSAS 21 ke "matlotlo/ekwiti ya nete".
- Kakaretso ya Maemo a GRAP e fapane ka hobane matlotlo a phelang a amanang le mesebetsi ya tsa temo a lekannwang ka boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso ha a kenyelletswa kakaretsong ya Maemo ana. IPSAS 21 ha e na kakaretso e jwalo e sa kenyelletsweng.
- ~~• Matlotlo a thepa, polante le sesebediswa ao e seng a hlahisang tjhelete a lekannwang ka bokalo bo lekantsweng botjha, le matlotlo a sa tshwareheng a lekannwang la bokalo bo lekantsweng botjha ha a akarelletswa ka ntle ho Maemo ana. Tataiso e eketsehileng ya tshware ya ditahlehelo tsa bofokodi tsa matlotlo a lekannwang ka bokalo bo lekantsweng botjha, le ditsebahatso tse eketsehileng tse amanang le matlotlo a jwalo, le tsona di kenyelleditswe Maemong ana. Matlotlo a lekantsweng ka bokalo bo lekantsweng botjha ha a akarelletswa ho IPSAS 21. Ka mokgwa oo, tataiso ya tshware ya ditahlehelo tsa bofokodi tse amanang le matlotlo a jwalo le yona ha e a akarelletswa ho IPSAS 21.~~
- GRAP 21 e ananela ditahlehelo le diphetoho tsa bofokodi bakeng sa matlotlo a lekantsweng ka bokalo bo lekantsweng botjha ho masalla a tekanyo botjha bakeng sa letlotlo le tshwanang, ha IPSAS 21 e ananela tsona bakeng sa tekanyo botjha e sa phethahalang ya sehlopha sa matlotlo.
- Diphumantsho tse sa tiiswang tse sebetsang Maemona ana a GRAP ho sejetswa ka tsona ka mokgwa o fapaneng le wa ho IPSAS 21.
- Tjhate ya phallo e kenyelleditswe jwalo ka sehlophathiso ho thusa ditheo ho hlahloba hore na lekola hore na letlotlo leo e seng le hlahisang tjhelete le na le bofokodi le ho fumana bokalo ba tshebeletso e ka fumanehang hape ha le leng la matshwao a bofokodi le kgwathiwe.
- Dihlomathiso tse nang le mehlala e bontshang ya matshwao a bofokodi le tekanyo ya

tahlehelo ya bofokodi di hlakotswe Maemong ana.

A6. Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete* (GRAP 26)

Kakaretso ya ditokiso

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete a etsahetse ka lebaka la dipheleho tse entsweng ho IPSAS 26 ya Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete (IPSAS 26) ka lebaka la Bofokodi ba Matlotlo a Lekantsweng Botjha (Impairment of Revalued Assets) a IPSASB a phatlalladitsweng ka Hlakubele 2016.

Dipheleho tse matla ka ho fetisisa tsa Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete di bontshwa mona ka tlase:

Mofuta wa tokiso	Temana ya patliso	Kakaretso ya ditokiso
Ditokiso tsa IPSASB	BC10A. Papiso le IPSAS	Ho ntjhafatsa Motheo wa dipheleho le Papiso le di-IPSAS ho bontsha diqeto tsa haufinyane tsa IPSASB ho bofokodi ba matlotlo a lekantsweng botjha.

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete*

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 26 di lokisitswe:

Motheo wa dipheleho

Kakaretso

Ho kenyelletswa ha thepa, polante le sesebediswa e nkwa ka bokalo bo lekantsweng botjha

- BC3. Thepa, polante le sesebediswa di nkwa ka bokalo bo lekantsweng botjha ho latela mohlala wa tekanyobotjha di kakaretsong ya Maemo a Matjhaba a Tshupatloto a *Bofokodi ba Matlotlo* (IAS 36) (Impairment of Assets).
- BC4. Le ha ho le jwalo, kakaretso ya IPSAS 21 ha e kenyelletse matlotlo a thepa, polante le sesebediswa ao e seng a hlahisang tjhelete a nkuwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ho latela mohlala wa tekanyobotjha wa Maemo a Matjhaba a

Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a *Thepa, Polante le Sesebediswa* (IPSAS 17). Motheo wa diphetho tsa IPSAS 21 o bolela hore IPSASB e na le tjebo ya hore matlotlo a nkuwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ho latela mohlala wa tekanyobotjha wa IPSAS 17 a tla lekanngwa botjha kgafetsa ka moo ho kgotsofatsang ho netefatsa hore a nkuwa ka bokalo bo sa fapaneng hakaalo le boleng bo kgotsofatsang ba ona letsatsing la tlaleho. Ka hoo, bofokodi bo tla nkelwa hloohong tekolong eo.

- BC5. Ho qhelelwa thoko ha kakaretso e jwalo bakeng sa thepa, polante le sesebediswa tse hlahisang tjelete tse nkuwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ho ile ha kenyelletswa ho IPSAS 26. IPSASB e qetile ka hore ho tla ba boima ho qobella taelo ya ho etsa teko ya bofokodi e le keketso ho ditaelo tsa jwalo tse ho IPSAS 17 tse laelang matlotlo hore a lekolwe botjha kgafetsa ka moo ho kgotsofatsang ho tiisa hore a nkwa ka bokalo bo sa fapanang hakaalo le boleng ba ona bo kgotsofatsang letsatsing la tlaleho. Ka hoo, ka kakaretso, IPSASB e qetile ka hore IPSAS 26 e lokela ho kgema le diphetho tse ho IPSAS 21.
- BC6. Dipuisanong tsa yona tsa ho qhelela thoko thepa, polante le sesebediswa di nkwa ka bokalo bo lekantsweng botjha ho tswa ho kakaretso ya IPSAS 26, IPSASB e ile ya lemoha hore ho IAS 36 bokalo bo boholo haholo ba tahlehelo ya bofokodi ke ditjeho tsa thekiso ka maemo. Sena se tshwanelehile haholo maamong ao ho ona boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo la thepa, polante le sesebediswa bo leng boleng ba bona ba maraka. IPSASB e na le tjebo ya hore, mabakeng a mangata, tsena di ke ke tsa ba kgolo mme, ka tjebo e sebetsang, ha ho hlokehe ho lekanya bokalo ba tshebeletso e ka fumanehang hape ba letlotlo le ho ananela tahlehelo ya bofokodi bakeng sa ditjeho tsa thekiso ka maemo tsa letlotlo.
- BC7. Ka hoo, Lekgotla le dumellana le ho kenyelletswa ha kakaretso ya thepa, polante le sesebediswa tse nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha jwalo ka ho IAS 36. Lekgotla le na le tjebo ya hore ho ke ke ha ba boima hakaalo ho lekola dinakong tsohle tsa tlaleho hore na ho na le sesupo sa hore letlotlo le ka ba le bofokodi, kapa hore tahlehelo ya bofokodi e ananetsweng dinakong tse fetileng bakeng sa letlotlo ho ka etsahala e se e le siyo.
- BC8. Lekgotla hape le na le tjebo ya hore ditheo ho ka etsahala di sa lekole botjha matlotlo a tsona "kgafetsa ka ho lekaneng", ka ha ditshenyehelo tsa tekanyobotjha ya ditheo tse itseng tsa lekala la bohle di ka bang hodimo qalong. Ka hoo, ditjeho tsa thekiso ka maemo tsa matlotlo a itseng a ikgethang a setheo sa bohle di ka ba hodimo. Kahoo, ho kenyelletswa ha kakaretso bakeng sa

thepa, polante le sesebediswa tseo e seng tse hlahisang tjehelete mme di nkwa ka bokalo bo lekantsweng botjha ka hoo ha ho kenyelletswe Maemong ana.

Ho kenyelletswe ha matlotlo a sa tshwareheng a nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha

BC9. Tlase mabaka a tshwanang le a boletsweng bakeng sa kakaretso e sa kenyelletseng ya thepa, polante le sesebediswa tseo e seng tse hlahisang tjehelete tse nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha, IPSASB le yona e ile ya se akarelletse bofokodi ba matlotlo a sa ameheng a hlahisang tjehelete a nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha. Le ha ho le jwalo, IAS 36 e kenyelletsa bofokodi ba matlotlo a jwalo a sa tshwareheng kakaretsong ya Maemo.

BC10. Lekgotla, tlase mabaka a tshwanang le a boletsweng kakaretsong e kenyelletsang ya thepa, polante le sesebediswa tseo e seng tse hlahisang tjehelete tse nkwang ka boleng bo lekantsweng botjha, le utlwana le kakaretso e kenyelletsang ya bofokodi ba matlotlo a sa tshwareheng ao e seng a hlahisang tjehelete a nkwang ka boleng bo lekantsweng botjha jwalo ka ho IAS 36. Ka hoo, kakaretso e sa kenyelletseng bakeng sa bofokodi ba matlotlo a sa tshwareheng ao e seng a hlahisang tjehelete a nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ha e akarelletswe Maemong ana.

BC10A. Ka 2015 IPSASB e ile ya sheba botjha qeto ya mantlha ya ho ghelela thoko thepa, polante le sesebediswa se ileng sa lekantsweng botjha le matlotlo a sa ameheng hore a se ke a akaretswa ho IPSAS 26. Ka lebaka leo, ntlhatheo e akaretsang Maemong ana a GRAP jwale e tshwana le e fumanweng ho IPSAS 26 e hlahlojwa botjha. Le ha ho le jwalo, ha ho shejwa temoho le tekanyo ya bofokodi le diphelelo bakeng sa matlotlo a lekantsweng botjha, makgotla a latela mekgwa e fapaneng. IPSASB e ananela ditahlehelo le diphelelo tsa bofokodi tekanyobotjheng e sa phethahalang bakeng sa sehlopha sa matlotlo ha Lekgotla le ananela tsena bakeng sa matlotlo ona ao. Lekgotla le ile la hloko mekgwa wa IPSASB e le karolo ya *Dintlafatso tsa Maemo a GRAP (2016)* empa la dumela hore ho ke ke ha tshwaneleha ho lekanya mekgwa wa lona le mekgwa wa IPSASB ka ha mekgwa o ho GRAP 26 e tshwana le ntlhatheo ya Maemo a GRAP a *Thepa, Polante le Sesebediswa o laelang hore dikeketso kapa diphelelo tsa tekanyobotjha di sebediswe ho masalla a tekanyobotjha ya letlotlo le tshwanang.*

...

Papiso le Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a *Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete* (Pherekong 2008)

Maemo a GRAP a *Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete* a nkuwe haholoholo ho tswa ho Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle a *Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete* (IPSAS 26). Diphapang tse kgolo pakeng tsa Maemo ana le IPSAS 26 di tjena:

- Maemo ana a GRAP a sebedisa mareho a fapaneng, dibakeng tse ding, le IPSAS 26. Mohlala o moholo haholo ke tshebediso ya lereo "matlotlo a nete" Maemong ana. Lereo le lekanang ho IPSAS 21 ke "matlotlo/ekwiti ya nete".
- ~~Matlotlo a thepa, polante le sesebediswa a hlahisang tjhelete a lekannngwang ka bokalo bo lekantsweng botjha, le matlotlo a sa tshwareheng a lekannngwang ka bokalo bo lekantsweng botjha ha a akarelletswa ka ntle ho Maemo ana. Tataiso e eketsehileng ya tshware ya ditahlehelo tsa bofokodi tsa matlotlo a lekannngwang ka bokalo bo lekantsweng botjha, le ditsebahatso tse eketsehileng tse amanang le matlotlo a jwalo, le tsona di kenyelleditswe Maemong ana. Matlotlo a lekantsweng ka bokalo bo lekantsweng botjha ha a akarelletswa ho IPSAS 26. Ka lebaka leo, tataiso ya tshware ya ditahlehelo tsa bofokodi tse amanang le matlotlo a jwalo le yona ha e a akarelletswa ho IPSAS 26.~~
- GRAP 26 e ananela ditahlehelo le diphetoho tsa bofokodi bakeng sa matlotlo a lekantsweng ka bokalo bo lekantsweng botjha ho masalla a tekanyo botjha bakeng sa letlotlo le tshwanang, ha IPSAS 26 e ananela tsena bakeng sa tekanyo botjha e sa phethahalang ya sehlopha sa matlotlo.
- Tataiso e Maemong ana e kgema le tataiso e ho Maemo a GRAP a *Bofokodi ba Matlotlo ao e seng a Hlahisang Tjhelete* (GRAP 21).
- Diphumantsho tsa nakwana tsa Maemo ana a GRAP ho sejetswa ka tsona ka mokgwa o fapaneng le wa ho IPSAS 26.
- Tjhate ya phallo e kenyelleditswe jwalo ka sehlophathiso ho thusa ditheo ho hlahloba hore na letlotlo le hlahisang tjhelete kapa karolo e hlahisang tjhelete e na le bofokodi le ho fumana bokalo bo ka fumanehang hape ha le leng la matshwao a bofokodi le kgwathilwe.
- Dihlomathiso tse nang le mehlala e bontshang tshebedisong ya maqheka a boleng ba jwale a ho lekanya boleng ba tshebediso le tataiso e bontshang di hlakotswe Maemong ana.

A7. Ditokiso tsa Maemo a GRAP a Tsa Temo (GRAP 27)

Kakaretso ya ditokiso

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a Tsa Temo di etsahetse ka lebaka la diphetoho tse entsweng ho IPSAS 27 ya Tsa Temo (IPSAS 27) ka lebaka la Dintlafatso tsa IPSASB tsa di-IPSAS 2015 tse phatlaladitsweng ka Hlakubele 2016.

Diphetoho tse matla ka ho fetisisa tsa Maemo a GRAP a Tsa Temo di bontshwa mona ka tlase:

Mofuta wa tokiso	Temana ya patliso	Kakaretso ya ditokiso
Ditokiso tsa IPSASB	.02, .03, .05, .06, .07, .07A, .07B, .07C, .26, .38, .55A, .57	<p>Ho hlalosa letlotlo la tlhahiso le ho kenyelletsa matlotlo a tlhahiso kakaretsong ya GRAP 17, ha tlhahiso e hlahang ho matlotlo a tlhahiso e dula e le kakaretsong ya GRAP 27.</p> <p>Ho feta ho diphetoho tse entsweng ho IPSASB, tokiso e latetseng e entswe ho GRAP 103 ya Matlotlo a Lefa. IPSASB nakong ya jwale ha e bolele letho ka sehlooho sena.</p>

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a Tsa Temo

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 27 di lokisitswe:

Kakaretso

...

.02 Setheo se hlophisang le ho tlaleha ditatemente tsa tjehelele tlasa motheo wa pokello wa tshupatlotlo se tla sebedisa Maemo ana ho arabella bakeng sa tse latelang ha di amana le mosebetsi wa tsa temo:

(a) matlotlo a phelang, ntle le matlotlo a tlhahiso; le

(b) sehlahiswa sa tsa temo moo se kotutsweng

.03 Maemo ana ha a a tshwaneleha ho:

(a) lefatshe le amanang le mosebetsi wa tsa temo (bona Maemo a GRAP a *Thepa, Polante le Disebediswa le Thepa ya Matsete*);

(aA)matlotlo a tlhahiso a amanang le mosebetsi ya temo (bona Maemo a GRAP a *Thepa, Polante le Sesebediswa*). Le ha ho le jwalo, Maemo ana a sebetsa ho tlhahiso ya matlotlo ao a tlhahiso;

...

...

.05 Maemo ana a sebediswa ho dihlahiswa tsa temo, e leng sehlahiswa-tlhahiso e kotutsweng ya matlotlo a phelang a setheo, feela moo a kotutsweng teng. Kamora moo, Maemo a GRAP a Direkisiwang kapa Maemo a GRAP a mang a a sebediswa. Kahoo, Maemo ana ha a sebetse ka tshebetso ya dihlahiswa tsa temo kamora kotulo; mohlala, ha mohlahisi wa beine ya hlahisitseng morara a sebetsa ka morara ho etsa beine. Le hoja tshebetso e jwalo e ka ba ketso e utlwahalang e latelang mosebetsi wa tsa temo, le diketsahalo tse etsahalang di ka tshwana le diphetoho tsa matlotlo a phelang, tshebetso e jwalo ha e kenyeletswe tlhalosong ya mosebetsi wa tsa temo Maamong ana.

- .06 Theibole e ka tlase e nehelana ka mehlala ya matlotlo a phelang, dihlahiswa tsa temo, dihlahiswa tseo e leng sephetho sa tshebetso kamora kotulo:

Matlotlo a phelang	Dihlahiswa temo tsa	Dihlahiswa tseo e leng sephetho sa tshebetso kamora kotulo
Dinku	Boya	Mehala, khapete
Difate tse morung wa patsi	Difate tse renngweng	Dipalo, Patsi
~~Dijalo~~	~~Khotono~~	~~Hareng, diaparo~~
	~~Kheine e kotutsweng~~	~~Tswekere~~
Dikgomo tsa lebese	Lebese	Tjhisi
Dikolobe	Setopo	Disositjhi, heme e sebeditsweng
<u>Dimela tsa khotono</u>	<u>Khotono e kotutsweng</u>	<u>Hareng, diaparo</u>
<u>Mmoba wa tswekere</u>	<u>Kheine e kotutsweng</u>	<u>Tswekere</u>
<u>Dimela tsa kwae</u> <u>Difatjana</u>	<u>Mahlaku a kguweng</u> <u>Lehlaku</u>	~~Teye, k~~ Kwae e sebeditsweng
<u>Difatjana tsa teye</u>	<u>Mahlaku a kguweng</u>	<u>Teye</u>
<u>Ddifate tsa Morara</u>	<u>Mmorara o Kguweng</u>	Beine
Difate tsa ditholwana	Ditholwana tse kguweng	Ditholwana tse sebeditsweng
<u>Dipalema tsa oli</u>	<u>Ditholwana tse kguweng</u>	<u>Oli ya dipalema</u>

<u>Difate tsa raba</u>	<u>Leitekese e kotutsweng</u>	<u>Dihlahiswa tsa raba</u>
------------------------	-------------------------------	----------------------------

Dimela tse ding, tse kang difatjana tsa teye, difate tsa morara, dipalema tsa oli le difate tsa raba, ka tlwaelo di kgotsofatsa tlhaloso ya letlotlo la tlhahiso mme di kakaretsong ya Maemo a GRAP a *Thepa, Polante le Sesebediswa*. Le ha ho le iwalo, tlhahiso e melang ho matlotlo a tlhahiso, iwalo ka mahlaku a teye, merara, ditholwana tsa dipalema tsa oli le leitekese, e kakaretsong ya Maemo ana.

...

Ditlhaloso

.07 *Mareo a latelang a sebediswa Maemong ana ka meelelo e boletsweng:*

Tlhahiso ya temo ke dihlahiswa-tlhahiso e kotutsweng ya matlotlo a phelang a setheo.

Letlotlo la tlhahiso ke letlotlo le phelang:

(a) le sebediswang tlhahisong kapa phepelong ya tlhahiso ya temo;

(b) le lebelletsweng ho hlahisa sebakeng sa nako e fetang e le nngwe; le

(c) tle ke keng la rekiswa e le tlhahiso ya temo, ntle le boemong ba thekiso ya masalla a tshohanyetso.

.07A Tse latelang ha se matlotlo a tlhahiso:

(a) dimela tse hlahiseditsweng ho kotulwa iwalo ka tlhahiso ya temo (mohlala, difate tse jaletsweng ho sebedisetswa lumba);

(b) dimela tse jaletsweng ho hlahisa tlhahiso ya temo ha ho bonahala eka setheo le sona se tla kotula le ho rekisa semela iwalo ka tlhahiso ya temo, e se lerotho, se seng iwalo ka dithekiso tsa masalla a tshohanyetso (mohlala, difate tse jaletsweng bakeng sa ditholwana tsa tsona le lumba ya tsona); le

(c) dijalo tsa selemo (mohlala, poone le koro).

.07B Ha matlotlo a tlhahiso a se a sa sebedisetswe ho hlahisa tlhahiso a ka rengwa mme a rekiswa iwalo ka masalla, mohlala, ho sebedisetswa patsi e beswang+. Dithekiso tse iwalo tsa masalla a tshohanyetso di ne di ke ke tsa thibela semela ho kgotsofatsa tlhalolo ya letlotlo la tlhahiso.

.07C Tlhahiso e melang ho matlotlo a tlhahiso ke letlotlo le phelang.

...

Kananelo le tekanyo

...

- .26 Ka nako tse ding theko e ka atamela boleng bo kgotsofatsang, haholoholo ha:
- (a) ho bile le feela tshebetso e nyane ka letlotlo le phelang ho tloha qalong ha ho ba le theko (mohlala, ha ho jalwa dimelana tsa ~~difate tsa ditholwana~~ nako e nyane pele ho letsatsi la tlaleho kapa leruo la mehlape le sa tswa hapuwa); kapa
  - (b) sekgahla sa tshebetso ka letlotlo le phelang ho theko ha se a lebellwa ho ba se sehlo (mohlala, bakeng sa kgolo ya qalong ya moru wa saekele ya dilemo tse 30 tsa tlhahiso ya phaene.

...

Tsebahatso

Kakaretso

...

- .38 Matlotlo a phelang a sa kgoneng ho kgutlela polokelong ke a tshwaretsweng kotulo jwalo ka dihlahiswa tsa temo kapa thekiso kapa ho phatlalatswa ka phapanyetsano e se nang pelo e totobetseng jwalo ka matlotlo a phelang. Mehlala ya matlotlo a phelang a sa kgutleleng polokelong ke diphoofolo le dijalo tse sebediswang hang feela, jwalo ka mehlape e boloketsweng nama, mehlape e tla rekiswa, hlapi dipolasing, dijalo tse kang poone le koro, tlhahiso ya matlotlo a tlhahiso le difate tse jallwang patsi. Matlotlo a phelang a iphetaphetang ke matlotlo a phelang a sebediswang ka phetapheto kapa ho ya ho ile ho feta selemo mosebetsing wa temo. Matlotlo a phelang a iphetaphetang ha se dihlahiswa tsa temo empa, ka ho le leng, a boloketswe tlhahiso ka ho itswala. Mehlala ya mefuta ya diphoofolo e leng matlotlo a phelang a iphetaphetang a kenyeletsa thepa ya ho atisa (ho kenyeletswa hlapi le kgoho), diphoofolo tse hlahisang lebase, le dinku kapa diphoofolo tse ding tse sebedisetswang tlhahiso ya ulu. Mehlala ya mefuta ena ya dijalo tseo e leng matlotlo a phelang a iphetaphetang e kenyeletsa difate tseo ditholwana di kotulwang ho tsona, dihlahla tsa morara, difatjana tse jaletsweng ditholwana, matokomane, sapa, rezini, lekgapetla le dihlahiswa tsa mahlaku ~~le difate tseo patsi ya mollo e kotulwang ho tsona ha sefate sona se sala~~.

...

Diphumantsho tsa nakwana

...

Ditokiso tsa Maemo a GRAP

...

.55A Ditemana tse latelang di ile tsa lokiswa ke Dintlafatso ho Maemo a GRAP a phatlaladitsweng ka Kgwedi Selemo. Ditokiso tse di sebetsa dinakong tse etsang selemo tse qalang ka la 1 Mmesa 2018 kapa kamora letsatsi leo. Setheo se tla sebedisa ditokiso tse na tjena:

- (a) **ditemana tsa .02, .03, .05, .06, .07, 07A, .07B, .07C, .26 le .38 di tla phethahatswa ka ho kgutlela morao ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Dipheto ho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso; le**
- (b) **nakong ya tlaleho ha ditokiso tse na di sebediswa la mantlha setheo ha se hloke ho tsebahatsa lesedi la bongata le hlokwang ke temana ya .30(f) ya Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Dipheto ho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso bakeng sa nako ya iwale. Le ha ho le iwalo, setheo se tla tlaleha lesedi la bongata le hlokwang ke temana ya .30(f) ya Maemo a bakeng sa nako ka nngwe e sa tswa feta e tlalehilweng.**

Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se ikgethela ho sebedisa ditokiso tse na letsatsi leo le so fihle, se tla tsebahatsa ntlha eo.

...

Letsatsi le qalang

...

~~Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP~~

~~**.57 Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa ditokiso tsa Maemo a GRAP bakeng sa diphelelo tsa tjelele tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka 1 Mmesa 2013 kapa kamora letsatsi leo. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se phethahatsa ditokiso tse na bakeng sa nako e qalang pele ho 1 Mmesa 2013, se tla tsebahatsa ntlha eo.**~~

Ditokiso tse latetseng ho Maemo a mang a GRAP

Ditokiso tse latelang tse entsweng ho Maemo a GRAP a *Dilisi, Thepa ya Matsete* le *Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete* di entswe ka lebaka la ditokiso tse entsweng ho Maemo a GRAP ho *Tsa Temo*:

Maemo a GRAP a Dilisi (GRAP 13)

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 13 di lokisitswe:

Kakaretso

...

.02 ...

Le ha ho le jwalo, Maemo ana ha a tshwanela ho sebediswa e le motheo wa tekanyo bakeng sa:

- (a) ***thepa e bolokilweng ke bahirisetswa e tlalehwang ka hore ke thepa ya matsete (bona Maemo a GRAP a Thepa ya Matsete (Investment Property));***
- (b) ***thepa ya matsete e nehwang ke bahirisi tlasa lisi ya tshebetso (bona Maemo a GRAP a Thepa ya Matsete);***
- (c) ***matlotlo a phelang a leng kakaretsong ya Maemo a GRAP ho Tsa Temo a bolokilweng ke bahirisetswa tlasa dilisi tsa thuso ya tjhelete ~~(bona Maemo a GRAP ho tsa Temo)~~; kapa***
- (d) ***matlotlo a phelang a leng kakaretsong ya Maemo a GRAP ho Tsa Temo a nehwang ke bahirisi tlasa dilisi tsa tshebetso ~~(bona Maemo a GRAP ho tsa Temo)~~.***

...

Maemo a GRAP a Thepa ya Matsete (GRAP 16)

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Diremana tse latelang tse ho GRAP 16 di lokisitswe:

Kakaretso

...

.04 Maemo ana ha a a tshwaneleha ho:

- (a) matlotlo a phelang a amanang le mosebetsi wa tsa temo (bona Maemo a GRAP ho tsa Temo le Thepa, Polante le Sesebediswa);
- (b) ...

...

Maemo a GRAP a Bofokodi ba Matlotlo a Hlahisang Tjhelete (GRAP 26)

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 26 di lokisitswe:

Kakaretso

...

.02 Setheo se hlophisang le ho tlaleha ka dipehelo tsa tjhelete tlasa mokgwa wa pokello wa tshupatlotlo se tla sebedisa Maemo ana ho arabella bofokodi ba matlotlo a hlahisang tjhelete, ntle le:

- (a) ...
- (g) **matlotlo a phelang a amanang le mesebetsi ya tsa temo a kakaretsong ya Maemo a GRAP ho Tsa Temo a lekanngwang ka boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa thekiso (~~bona Maemo a GRAP ho tsa Temo~~);**

...

Maemo a GRAP a Matlotlo a Lefa (GRAP 103)

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 103 di lokisitswe:

Kakaretso

...

.02 Setheo se hlophisang le ho tlaleha dipehelo tsa tjelete tlasa mokgwa wa pokello wa tlaleho se tla sebedisa Maemo ana ha se ananela, se lekanya mme se tsebahatsa matlotlo ohle a kgotsofatsang tthaloso ya letlotlo la lefa, ntle le:

- (a) kananelo ya mantlha le tekanyo ya mantlha ya matlotlo a lefa a hapilweng ha ho fetiswa mesebetsi pakeng tsa ditheo tse tlasa bolaodi bo tshwanang (bona Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlasa Bolaodi bo Tshwanang (Transfer of Functions Between Entities Under Common Control)) kapa kgwebonyalano (bona Maemo a GRAP a Dikgwebonyalano (Mergers)); le**
- (b) matlotlo a tlhahiso le matlotlo a phelang a amanang le mosebetsi wa tsa temo (bona Maemo a GRAP a Thepa, Polante le Sesebediswa le Tsa Temo);**

...

A8. Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Matlotlo a sa Ameheng* (GRAP 31)

Kakaretso ya ditokiso

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Matlotlo a sa Ameheng* di bakilwe ke ho se dumellane ha ditaello tsa tekanyo tsa GRAP 23 le Maemo a mang a GRAP a amanang le matlotlo ha ho shejwa ka moo ho ka sejetswang ka teng ka ditheko tsa dithekisetsano. Dipheto ho tse ding di etsahetse ka lebaka la dipheto ho tse entsweng ho IPSAS 31 ya *Matlotlo a sa Ameheng* (IPSAS 31) ka lebaka la *Dintlafatso tsa IPSASB tsa di-IPSAS 2014* tse phatlaladitsweng ka Pherekong 2015.

Dipheto ho tse matla ka ho fetisisa tsa Maemo a GRAP a *Matlotlo a sa Ameheng* di bontshwa mona ka tlase:

Mofuta wa tokiso	Temana ya patliso	Kakaretso ya ditokiso
Ditokiso ka kakaretso	.38A, .132A, .134	Ho eketsa ka moo ho sejetswang ka teng ka ditheko tsa dithekisetsano le ditheko tse ding tse bileng teng ho matlotlo a hapilweng diphapanyetsanong tseo e seng tse nang le poello e totobetseng hore ho kgeme le ntlhatheo e ho GRAP 23 (temana ya .12).
	.41, .132A, .134	Ho qaqisa ntlhatheo ya tekanyo ha matlotlo a ka hapuwa phapanyetsanong ka letlotlo kapa matlotlo ao e seng a tjehelete, kapa motswako wa matlotlo a tjehelete le ao e seng a tjehelete.
Ditokiso tsa IPSASB	.79, .132A, .134	Ho qaqisa mokgwatshebetso wa tekanyobotjha wa bokalo ba nnete le phokotso ya boleng ya pokello ha ntho ya matlotlo a sa ameheng e lekannngwa botjha.
	.92, .98A, .98B, .98C, .132A, .134	Ho qaqisa mekgwa e amohelehang ya ho fokotsa boleng ba matlotlo.

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Matlotlo a sa Ameheng*

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme

mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 31 di lokisitswe:

Matlotlo a sa tshwareheng a hapilweng ka diphapanyetsano tse se nang poello e totobetseng

...

.38A Tlása maemo ao, theko ya letlotlo ke boleng ba lona bo kgotsofatsang ka letsatsi leo le fumanweng ka lona. Ditheko le ha e ka ba dife tse bileng teng di ananelwa ho latela ditaello tsa ditemana tsa .30 ho isa ho .34. Bakeng sa merero ya Maemo ana, tekanyo nakong ya kananelo ya letlotlo le sa ameheng le hapuweng ka phapanyetsano e se nang poello e totobetseng, e le ka boleng ba lona bo kgotsofatsang bo kgemang le ditaello tsa temana ya .74, ha se tekanyobotjha. Ka lebaka leo, detlhoko tsa tekanyobotjha tse ho temana ya .74, le maikutlo a tshhehetsang a ho ditemana tsa tsa .75 ho isa ho .87 di sebetsa feela ha setheo se kgetha ho lekanya botjha ntho e sa ameheng dinakong tsa tlaleho tse latetseng. Ditheko le ha e ka ba dife tse bileng teng di ananelwa ho latela ditaello tsa ditemana tsa .30 ho isa ho .34.

...

Ho tjhentjhana ka matlotlo

.41 Letlotlo kapa matlotlo a sa tshwareheng a ka hapjwa phapanyetsanong ka letlotlo kapa matlotlo ao e seng a tjehele, kapa motswako wa matlotlo a tjehele le ao e seng a tjehele. Ditaba tse latelang di bua feela ka phapanyetsano ya letlotlo le le leng leo e seng la tjehele ka le leng, empa di sebetsa le ho diphapanyetsano tsohle tse hlositsweng polelong e sa tswa feta. Theko ya letlotlo le jwalo le sa tshwareheng e lekannngwa ka boleng bo kgotsofatsang ntle le ha boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo le hapilweng kapa letlotlo le tetsweng le sa kgone ho lekannngwa ka tshepo. Haeba letlotlo le hapilweng le sa lekannngwe ka boleng bo kgotsofatsang, theko ya lona e lekannngwa ka bokalo ba nnete ba letlotlo le tetsweng. Letlotlo le hapilweng le lekannngwa ka mokgwa ona le ha setheo se ke ke, hanghang, la hula kananelo ha letlotlo le tetsweng. ~~Haeba letlotlo le hapilweng le sa lekannngwe ka boleng bo kgotsofatsang, theko ya lona e lekannngwa ka bokalo ba nnete ba letlotlo le tetsweng.~~ Haeba phapanyetsano ya toka e le ka nnete phapanyetsano e se nang poello e totobetseng, e lokela ho ananelwa ho latela Maemo a GRAP a *Lekeno le tswang ho Diphapanyetsano tse se nang Poello e Totobetseng (Makgetho le Diphetiso)*.

...

Mohlala wa tekanyobotjha

...

.79 ~~Ha~~ ~~Haeba~~-letlotlo le sa ameheng le lekangwa botjha, phokotso ~~le ha e ka ba efe~~ ya boleng ya pokello bokalo ba nnete ba letlotlo leo bo a fetolwa ho ba bokalo bo lekantsweng botjha. Kka letsatsi la tekanyobotjha, letlotlo le tshwarwa ka o mong wa mekgwa e latelang:

- (a) ~~ha e bolelwa ka mekgwa o tataiswang ke karolo~~ bokalo ba nnete bo akaretsang bo fetolwa ka mekgwa o kgemang le tekanyobotjha ya phetoho ya bokalo ba nnete bo akaretsang ba letlotlo ~~here~~ bokalo ba nnete ba letlotlo. Mohlala, bokalo ba nnete bo akaretsang bo ka phetwa ka ho supa dintlha tsa maraka tse bonwang kapa bo ka phetwa ka mekgwa o tataiswang ke karolo ha ho bapiswa le phetoho ya bokalo ba nnete. Phokotso ya boleng butle e bokelletsweng ka letsatsi la tekanyobotjha e fetolwa ho lekana le phapang pakeng tsa bokalo ba nnete bo akaretsang le bokalo ba nnete ba letlotlo kamora ho ela hloko ditahlehelo tsa bofokodi ba pokello ~~kamora here tekanyobotjha e lekane le bokalo ba yona bo lekantsweng botjha; kapa~~
- (b) phokotso ya boleng butle e bokelletsweng e a hlakolwa mme ho kenngwe bokalo ba nnete bo akaretsang ba letlotlo. ~~mme bokalo ba nnete bo phetwa ho ba bokalo bo lekantsweng botjha ba letlotlo.~~

~~Bokalo ba phetolo e hlahang ho polelo botjha kapa tlhakole~~ ya phokotso ya boleng butle ba pokello ke karolo ya keketso kapa phokotso ya boleng ba nnete bo tlalehwang ho latela ditemana tsa .84 le .85.

...

Nako ya tshebetso

...

.92 Ha ho shejwa nalane ya diphetoho tse potlakileng tsa thekenoloji, dinolo tsa dikhomputa le matlotlo a mang a mangata a tlasa kgateello ya ho siuwa ke nako ha thekenoloji. Ka lebaka leo, ~~e ka etsahala~~ ho tla atisa ho etsahala e be nako ya tsona ya tshebetso e kgutshwane. Diphokotso tsa kamoso tse lebelletsweng tsa theko ya thekiso ya thepa e hlahisitsweng ka ho sebedisa letlotlo le sa ameheng e ka bontsha tebello ya ho siiuwa ke nako ha thekenoloji kapa ha kgwebo ha letlotlo, hoo, ka ho le leng, ho ka bontshang phokotso ya menyetla ya kamoso ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng e ahelletsweng ho letlotlo.

Nako ya phokotso ya boleng butle le mokgwa wa phokotso ya boleng butle

...

.98 Motswako wa mekgwa ya phokotso ya boleng butle o ka sebediswa ho aba bokalo ba phokotso ya boleng butle ba letlotlo ka mokgwa o hlophisitsweng nakong ya tshebetso ya lona. Mekgwa ena e kenyelletsa mokgwa wa tekano, mokgwa wa boleng bo fokotsehang le mokgwa wa tshebediso ya nnete. Mokgwa o sebediswang o kgethwa o theilwe hodima tsela e lebelletsweng ya tshebediso ya menyetla ya kamoso ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng e ahelletsweng ho letlotlo mme e sebediswa ka mokgwa o sa fetoheng ka nako tsohle, ntle le ha ho na le phetoho ya mokgwa o lebelletsweng wa tshebediso ya menyetla eo ya kamoso ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng.

.98A Ho na le kakanyo e ka hanyetswang ya hore mokgwa wa phokotso ya boleng butle o thehilweng ho lekeno le hlahiswang ke mosebetsi o kenyelletsang tshebediso ya letlotlo le sa ameheng ha o a tshwanela. Lekeno le hlahiswang ke mosebetsi o kenyelletsang tshebediso ya letlotlo le sa ameheng ka tlwaelo le bontsha dintlha tse sa hokahanngwang ka ho otloloha le tshebediso ya menyetla ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng e ahelletsweng ho letlotlo le sa ameheng. Mohlala, lekeno le angwa ke dikennngwang tse ding le dikgato tse ding tsa tshebetso, mesebetsi ya thekiso le diphetoho tsa methamo ya dithekiso le ditheko. Karolo ya theko ya lekeno e ka angwa ke infoleishene, e sa ameng mokgwa oo letlotlo le sebediswang ka ona. Kakanyo ena e ka hlolwa feela maemong a lekantsweng:

- (a) ao ho ona letlotlo le sa ameheng le bontshwang ka hore ke tekanyo ya lekeno, jwalo ka ha ho hlalosa temaneng ya .98C; kapa
- (b) ha ho ka bontshwa hore lekeno le tshebediso ya menyetla ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng ya letlotlo le sa ameheng di tsamaisana haholo.

.98B Ha ho kgethwa mokgwa wa phokotso ya boleng butle e tshwanetseng ho latela temana ya .97, setheo se ka laola ntlha e hanyetsang e ahelletsweng ho letlotlo le sa ameheng. Mohlala, tumellano e bontshang ditokelo tsa setheo nakong ya tshebediso ya yona ya letlotlo le sa ameheng e ka totobatsa tshebediso ya setheo ya letlotlo le sa ameheng e le dilemo tse mmalwa tse baletsweng pele, (ke hore, nako), e le palo ya dikarolo tse hlahisitsweng kapa e le bokalo bohle bo sa fetoheng ba lekeno le tla hlahiswa. Ho hlwauwa ha ntlha e jwalo e hanyetsang e hlahelletsweng e ka ba ntlha ya moo ho qalwang ha ho hlwauwa motheo o tshwanetseng wa phokotso ya boleng butle, empa motheo o mong o ka sebediswa haeba o bontsha haufi-ufi ho feta moralo o lebelletsweng wa

tshebediso ya menyetla ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng.

.98C Maemong ao ho ona ntlha hanyetsang e hlahelletseng e ahelletseng ho letlotlo le sa ameheng e leng phihlello ya moedi wa matla wa lekeno, lekeno le tla hlahiswa le ka ba motheo o tshwanetseng wa phokotso ya boleng butle. Mohlala, tokelo ya ho tsamaisa mmila o lefellowang e ka thehwa ho bokalo bohle bo sa fetoheng ba lekeno bo tla hlahiswa ka ditefiso tsa ditefo tsa mebila tsa pokello (mohlala, konteraka e ka dumella taolo ya mmila o lefellowang hofihlela bokalo ba pokello ba ditefo tsa mebila bo bokelletseng ka ho tsamaisa mebila bo fihla ho R100 dimilijone). Maemong ao ho ona lekeno le fumanweng le le ntlha e thibelang e hlahelletseng konterakeng bakeng sa tshebediso ya letlotlo le sa ameheng, lekeno le tla hlahiswa le ka ba motheo o tshwanetseng bakeng sa phokotso ya boleng butle ya letlotlo le sa ameheng, ha feela tumellano e totobatsa bokalo bohle bo sa fetoheng ba lekeno le tla hlahiswa le leo phokotso ya boleng butle e tla fumanwa ka bona.

...

Diphumantsho tsa nakwana

...

Ditokiso tsa Maemo a GRAP

...

.132A Ditemana tse latelang di ile tsa lokiswa ke Dintlafatso ho Maemo a GRAP a phatlaladitsweng ka Kgwedi Selemo. Ditokiso tse na di sebetsa dinakong tse etsang selemo tse qalang ka la 1 Mmesa 2018 kapa kamora letsatsi leo. Setheo se tla sebedisa ditokiso tse na tjena:

(a) ditemana tsa .38A, .92, .98A, .98B le .98C di tla phethahatswa ka ho ya pele ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatloto, Diphetoho tsa Ditekanyo tsa Tshupatloto le Diposo;

(b) temana ya .41 e tla phethahatswa ka ho kqutlela morao ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatloto, Diphetoho tsa Ditekanyo tsa Tshupatloto le Diposo; mme

(c) temana ya .79 e tla sebediswa ho ditekanyobotjha tsohle tse ananetsweng dinakong tsa selemo ka seng tse qalang ka letsatsi la phethahatso ya mantlha ya tokiso kapa kamora lona le ho nako ya selemo ka seng e sa tswa feta haufinyane.

Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se ikgethela ho

sebedisa ditokiso tsena letsatsi leo le so fihle, se tla tsebahatsa ntlha eo.

...

Letsatsi le qalang

...

~~Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP~~

~~.134 Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa ditokiso tsena Maemong ana a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjhelete tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka 1 Mmesa 2016 kapa kamora letsatsi leo. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se sebedisa ditokiso tsena bakeng sa nako e qalang pele ho 1 Mmesa 2016, se tla tsebahatsa ntlha eo.~~

A9. Ditokiso tsa Maemo a GRAP a Matlotlo a Lefa (GRAP 103)

Kakaretso ya ditokiso

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Matlotlo a Lefa* di bakilwe ke ho se dumellane ha ditaelo tsa tekanyo tsa GRAP 23 le Maemo a mang a GRAP a amanang le matlotlo ha ho shejwa ka moo ho ka sejetswang ka teng ka ditheko tsa dithekisetsano. Dipheto ho tse ding di bakilwe ke dipheto ho tsa bohlophisi tsa mongolo wa mantlha.

Dipheto ho tse matla ka ho fetisisa tsa Maemo a GRAP a *Matlotlo a Lefa* di bontshwa mona ka tlase:

Mofuta wa tokiso	Temana ya patliso	Kakaretso ya ditokiso
Ditokiso ka kakaretso	.26, .106A, .108	Ho qaqisa ka moo ho sejetswang ka teng ka ditheko tsa dithekisetsano le ditheko tse ding tse bileng teng ho matlotlo a hapilweng diphapanyetsanong tseo e seng tse nang le poello e totobetseng hore ho kgeme le ntlhatheo e ho GRAP 23 (temana ya .12).
	.33, .106A, .108	Ho qaqisa ntlhatheo ya tekanyo ha matlotlo a ka hapuwa phapanyetsanong ka letlotlo kapa matlotlo ao e seng a tjhelete, kapa motswako wa matlotlo a tjhelete le ao e seng a tjhelete.

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a Matlotlo a Lefa

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 103 di lokisitswe:

Tekanyo ka nako ya kananelo

...

- .26 Letlotlo la lefa le ka hapuwa ka phapanyetsano e se nang poello e totobetseng. Mohlala, musiamo o ka fumana pokello ya bonono ya boleng bo phahameng e tswa ho monyehedi wa lefa la ya ithoballetseng. Tlase maemo ana, theko ya letlotlo la lefa ke boleng ba lona bo kgotsofatsang ho tloha ka letsatsi la kgapo. Ha ho nkwa qeto ka boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo la lefa le hapuweng ka phapanyetsano e se nang poello e totobetseng, setheo se lokela ho sebedisa dintlhatheo tse ditemaneng tsa .38 ho isa ho .48. Ditheko le ha e ka ba dife tse bileng teng tsa dithekisetsano di ananelwa ho latela ditaello tsa ditemana tsa .28 ho isa ho .30.

...

Tekanyo ya theko

...

- .33 Letlotlo kapa matlotlo a lefa a ka hapuwa phapanyetsanong ka letlotlo kapa matlotlo ao e seng a tjehelete, kapa motswako wa matlotlo a tjehelete le ao e seng a tjehelete. Ditaba tse latelang di bua feela ka phapanyetsano ya letlotlo le le leng leo e seng la tjehelete ka le leng, empa di sebetsa le ho diphapanyetsano tsohle tse hlahositsweng polelong e sa tswa feta. Theko ya ntlha e jwalo ya matlotlo a lefa e lekannngwa ka boleng bo kgotsofatsang ~~haeba ntle le ha~~ boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo le amohetsweng kapa letlotlo le tetsweng bo sa lekannngwe ka tshepo. Haeba letlotlo le hapilweng le sa lekannngwe ka boleng bo kgotsofatsang, theko ya lona e lekannngwa ka bokalo ba nnete ba letlotlo le tetsweng. Letlotlo le hapilweng le lekannngwa ka mokgwa ona le hoja setheo se sa kgone ho hanelwa kananelo hanghang ha letlotlo le telwa. ~~Haeba letlotlo le hapilweng le sa lekannngwe ka boleng bo kgotsofatsang, theko ya lona e lekannngwa ka bokalo ba nnete ba letlotlo le tetsweng.~~

...

Diphumantsho tsa nakwana

...

Ditokiso tsa Maemo a GRAP

...

.106A Ditemana tse latelang di ile tsa lokiswa ke Dintlafatso ho Maemo a GRAP a phatlaladitsweng ka Kgwedi Selemo. Ditokiso tse di sebetsa dinakong tse etsang selemo tse qalang ka la 1 Mmesa 2018 kapa kamora letsatsi leo. Setheo se tla sebedisa ditokiso tse tjena:

- (a) **temana ya .26 e tla phethahatswa ka ho ya pele ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Diphetoho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso; mme**
- (b) **temana ya .33 e tla phethahatswa ka ho kqutlela morao ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Diphetoho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso.**

Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se ikgethela ho sebedisa ditokiso tse letsatsi leo le so fihle, se tla tsebahatsa ntlha eo.

...

Letsatsi le qalang

...

~~Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP~~

~~**.108 Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa ditokiso tse Maemong ana a GRAP bakeng sa diphele tsa tjelele tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka 1 Mmesa 2016 kapa kamora letsatsi leo. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se sebedisa ditokiso tse bakeng sa nako e qalang pele ho 1 Mmesa 2016, se tla tsebahatsa ntlha eo.**~~

A10. Ditokiso tsa Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang (GRAP 106)

Kakaretso ya ditokiso

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang* di etsahetse ka lebaka la diphetoho tse entsweng ho IFRS 3 ya *Metswako ya Dikgwebo* (IFRS 3) ka lebaka la ditokiso tsa *Saeketele ya Ditokiso tsa Selemo ka Seng tsa di-IFRS 2010 – 2012* e phatlaladitsweng ka Tshitwe 2013.

Diphetoho tse matla ka ho fetisisa tsa Maemo a GRAP a *Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang* di bontshwa mona ka tlase:

Mofuta wa tokiso	Temana ya patliso	Kakaretso ya ditokiso
Ditokiso tsa di-IASB's	.68, .88, .98A, .99	Ho laela hore tshepiso e sa tiiswang e hlophisitsweng ka hore ke letlotlo kapa mokitlane o tla lekangwa ka boleng bo kgotsofatsang nakong ya nngwe ya tlaleho ya selemo ka seng.

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang*

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 106 di lokisitswe:

Tshepiso e sa tiiswang

...

- .68 Mohapi o tla hlophisa tlamo ho lefa tshepiso e sa tiiswang e fihlellang tlhaloso ya setho sa tjehelete e le mokitlane wa tjehelete kapa e le matlotlo a nete ka motheo wa ditlhaloso tsa karolo ya masalla le mokitlane wa tjehelete Maemong a GRAP a *Ditho tsa Tjehelete*, kapa Maemo a mang a tshwanetseng a GRAP. Mohapi o tla hlophisa tokelo ya kgutliso ya tshepiso e lefilweng nakong e fetileng jwalo ka letlotlo haeba diphelelo tse boletsweng di fihlellwa. Temana ya .88 e nehelana ka tataiso ka ho arabella ho latetseng ha tshepiso e sa tiiswang.

Tshepiso e sa tiiswang

Diphetho tse itseng tsa boleng bo kgotsofatsang ba tshepiso e sa tiiswang eo mohapi a e ananelang kamora letsatsi la kgapo di ka bakwa ke lesedi le eketsehileng leo mohapi a le fumaneng kamora letsatsi la kgapo ka dintlha le maemo a neng a le teng ka letsatsi la kgapo. Le ha ho le jwalo, diphetho tse hlahang ka lebaka la diketsahalo tse latetseng letsatsi la kgapo, tse kang ho fihlella thakete e itseng ya mosebetsi, kapa ho fihlella mokolokotwane o itseng wa porojeke ya diphuputso le ntshetsopele, ha se diphetho tsa dinako tsa tekanyo. Mohapi o tla tlaleha tsa diphetho tsa boleng bo kgotsofatsang ba tshepiso e sa tiiswang tse seng diphetho tsa dinako tsa tekanyo ka mokgwa ona:

- (a) Tshepiso e sa tiiswang e hlophisitsweng jwalo ka matlotlo a nnete e ke ke ya lekannngwa botjha mme ho rarollwa ha yona hamorao ho tla tlalehwa mmoho le matlotlo a nete.
- (b) Tshepiso e nngwe e sa tiiswang e ~~hlophisitsweng jwalo ka letlotlo kapa mekitlane~~ eo:
  - (i) ~~e leng setho sa tjhelete~~ e leng kakaretsong ya Maemo a GRAP a *Ditho tsa Tjhelete* o tla lekannngwa ka boleng bo kgotsofatsang nakong ka nngwe ya tlaleho, ka ho latelwa ke monyetla kapa tahlehelo le ha e ka ba efe mme diphetho tsa boleng bo kgotsofatsang di tla ananelwa ho keketseho kapa kgaello ho latela Maemo ao a GRAP.
  - (ii) e seng kakaretsong ya Maemo a GRAP a *Ditho tsa Tjhelete* e tla tlalehwa ho latela Maemo a GRAP a *Diphumantsho, Mekitlane e sa Tiiswang le Matlotlo a sa Tiiswang* kapa Maemo a mang a GRAP e le e ~~tshwanetsweng~~ lekannngwa ka boleng bo kgotsofatsang nakong ka nngwe ya tlaleho mme diphetho tsa boleng bo kgotsofatsang di tla ananelwa ho keketseho kapa kgaello.

...

Diphumantsho tsa nakwana

...

Ditokiso tsa Maemo a GRAP

.98A Ditemana tsa .68 le .88 di ile tsa lokiswa ke Dintlafatso ho Maemo a GRAP a phatlaladitsweng ka Kgwedi Selemo. Setheo se tla sebedisa ditokiso tsena ka ho ya pele ho phetiso ya mesebetsi pakeng tsa ditheo tse seng tlasa bolaodi bo tshwanang eo bakeng sa yona letsatsi la kgapo le leng la 1 Mmesa 2018

kapa pele ho lona. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se ikgethela ho sebedisa ditokiso tsena letsatsi leo le so fihle, se tla tsebahatsa ntlha eo.

Letsatsi le qalang

Kamohelo ya mantlha ya Maemo a GRAP

.99 *Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa Maemo a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjhelete tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka, kapa kamora, letsatsi le tla behwa ke Letona la tsa Ditjhelete molawaneng o tla phatlalatswa ho latela karolo ya 91(1)(b) ya Molao wa Taolo ya Tjhelete ya Setjhaba, Molao wa 1 wa 1999, jwalo ka ha o lokisitswe (Public Finance Management Act No. 1 of 1999 as amended).*

Ditokiso tse latetseng ho Maemo a mang a GRAP

Ditokiso tse latelang tsa Maemo a GRAP a *Diphumantsho, Mekitlane e sa Tiiswang le Matlotlo a sa Tiiswang le Ditho tsa Tjhelete* di entswe ka lebaka la ditokiso tse entsweng ho Maemo a GRAP a *Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang*.

Tokiso ya Maemo a GRAP a *Diphumantsho, Mekitlane e sa Tiiswang le Matlotlo a sa Tiiswang* (GRAP 19)

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 19 di lokisitswe:

Tse ding tse sa kenyelletswang kakaretsong ya Maemo

...

.13 Ha Maemo a mang a GRAP a sebetsa ka mofuta o boletsweng wa phumantsho, mokitlane o sa tiiswang kapa letlotlo le sa tiiswang, setheo se sebedisa Maemo ao bakeng sa Maemo ana. Mefuta e meng ya diphumantsho ho buuwa ka yona Maemo a GRAP a:

- (a) dikonteraka tsa kaho (bona Maemo a GRAP a *Dikonteraka tsa Kaho (Construction Contracts)*);
- (b) lekgetho la lekeno (sheba Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo (International Accounting Standards) a *Lekgetho la Lekeno (Income Taxes)*)

- (c) dilisi (bona Maemo a GRAP a *Dilisi (Leases)*), le ha ho le jwalo, ka ha Maemo a GRAP a *Dilisi* a sa fupera ditlhoko tse tobileng tsa ho sebetsa ka dilisi tsa tshebetso tse nang le mathata, Maemo ana a a sebetsa maamong ao;
- (d) menyetla ya basebeletsi (sheba Maemo a GRAP a *Menyetla ya Basebeletsi (Employee Benefits)*); le
- (e) dikonteraka tsa inshorentshe (sheba Maemo a Matjhaba a Tlaleho ka Tjhelete a *Dikonteraka tsa Inshorentshe*); le
- (eA) tshepiso e sa tiiswang ya mohapi phetisong ya mesebetsi pakeng tsa ditheo tse seng tlasa bolaodi bo tshwanang (bona Maemo a GRAP a *Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang*).

...

Diphumantsho tsa nakwana

...

Ditokiso tsa Maemo a GRAP

.113A Temana ya .13 e ile ya lokiswa ka Dintlafatso tsa Maemo a GRAP tse phatlalladitsweng ka Kgwedi Selemo, e le tokiso e latetseng e fumanweng ho tokiso ya Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang. Setheo se tla sebedisa tokiso ena ka ho ya pele ho phetiso ya mesebetsi pakeng tsa ditheo tse seng tlasa bolaodi bo tshwanang eo bakeng sa yona letsatsi la kgapo le leng la 1 Mmesa 2018 kapa pele ho lona. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se ikgethela ho sebedisa tokiso ena letsatsi leo le so fihle, se tla tsebahatsa ntlha eo.

Letsatsi le qalang

...

Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP

...

~~**.115 Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa ditokiso tsena Maemong ana a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjhelete tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka 1 Mmesa 2015 kapa kamora letsatsi leo. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se sebedisa tokiso ena bakeng sa nako e qalang pele ho 1 Mmesa 2015, se tla tsebahatsa ntlha eo.**~~

Tokiso ya Maemo a GRAP a Ditho tsa Tjhelete (GRAP 104)

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 104 di lokisitswe:

Ditlhaloso

...

.14 Mekgahlelo e latelang ya disebediswa tsa tjhelete e hlahoswa le ho

sebediswa Maemong ana ka meelelo e boletsweng:

...

Disebediswa tsa tjelele ka boleng bo kgotsofatsang di na le matlotlo a tjelele le mekitlane ya tjelele e leng:

(a) ...

(eA) tshepiso e sa tiiswang ya mohapi phetisong ya mesebetsi pakeng tsa ditheo tse seng tlasa bolaodi bo tshwanang eo ho yona Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang a ka sebediswang.

(b) ...

...

Diphumantsho tsa nakwana

...

Ditokiso tsa Maemo a GRAP

.135A Temana ya .14 e ile ya lokiswa ka Dintlafatso tsa Maemo a GRAP tse phatlaladitsweng ka Kgwedi Selemo, e le tokiso e latetseng e fumanweng ho tokiso ya Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang. Setheo se tla sebedisa tokiso ena ka ho ya pele ho phetiso ya mesebetsi pakeng tsa ditheo tse seng tlasa bolaodi bo tshwanang eo bakeng sa yona letsatsi la kgapo le leng la 1 Mmesa 2018 kapa pele ho lona. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se ikgethela ho sebedisa tokiso ena letsatsi leo le so fihle, se tla tsebahatsa ntlha eo.

Letsatsi le qalang

...

Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP

~~.115 Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa ditokiso tsena Maemong ana a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjehele tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka 1 Mmesa 2015 kapa kamora letsatsi leo. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se sebedisa tokiso ena bakeng sa nako e qalang pele ho 1 Mmesa 2015, se tla tsebahatsa ntlha eo.~~

...

A11. Ditokiso tsa Maemo a GRAP a Mehloidi e Phelang le ya Tlhaho (GRAP 110)

Kakaretso ya ditokiso

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Mehloidi e Phelang le ya Tlhaho* di bakilwe ke diphetoho tsa bohlophisi tsa mongolo wa qalong le ho se dumellane ha ditaelo tsa tekanyo tsa GRAP 23 le Maemo a mang a GRAP a amanang le matlotlo ha ho shejwa ka moo ho ka sejetswang ka teng ka ditheko tsa dithekisetsano. Diphetoho tse ding di etsahetse ka lebaka la diphetoho tse entsweng ho IPSAS 17 ya *Thepa, Polante le Sesebediswa (IPSAS 17)* ka lebaka la *Dintlafatso tsa IPSASB tsa di-IPSAS 2014* tse phatlalladitsweng ka Pherekong 2015 le *Dintlafatso tsa di-IPSAS 2015* tse phatlalladitsweng ka Hlakubele 2016.

Diphetoho tse matla ka ho fetisisa tsa Maemo a GRAP a *Mehloidi e Phelang le ya Tlhaho* di bontshwa mona ka tlase:

Mofuta wa tokiso	Temana ya patliso	Kakaretso ya ditokiso
Ditokiso ka kakaretso	.35	Ho qaqisa ka moo ho sejetswang ka teng ka ditheko tsa dithekisetsano le ditheko tse ding tse bileng teng ho matlotlo a hapilweng diphapanyetsanong tseo e seng tse nang le poello e totobetseng hore ho kgeme le ntlhatheo e ho GRAP 23.
	.44	Ho qaqisa ntlhatheo ya tekanyo ha matlotlo a ka hapuwa phapanyetsanong ka letlotlo kapa matlotlo ao e seng a tjehelete, kapa motswako wa matlotlo a tjehelete le ao e seng a tjehelete.
Ditokiso tsa IPSASB	.60	Ho qaqisa mokgwatshebetso wa tekanyobotjha wa bokalo ba nnete le phokotso ya boleng ya pokello ha mohlodi o phelang o lekangwa botjha.
	.94A	Ho qaqisa mekgwa e amohelang ya ho fokotsa boleng ba matlotlo.
	.02, .04, 04A, .05, .08, .101, .105, .106, .108, moralo wa diqeto le	Ho hlalosa letlotlo la tlhahiso le ho kenyelletsa matlotlo a tlhahiso kakaretsong ya GRAP 17 kapa GRAP 110, ha tlhahiso e hlahang ho matlotlo a tlhahiso e dula e le kakaretsong ya GRAP 27.

	motheo wa diphetho.	
--	------------------------	--

Ditokiso tsa Maemo a GRAP a *Mehlotli e Phelang le ya Tlhaho*

Mongolo o lokisitsweng o bontshwa ka mongolo o motjha o thadilweng ka tlase mme mongolo o hlakotsweng o thadilwe ka hare. Ditemana tse latelang tse ho GRAP 110 di lokisitswe:

Kakaretso

...

.02 Setheo se hlophisetsang le ho tlaleha ka dipehelo tsa tjelele tlasa mokgwa wa pokello wa tshupatlotlo se tla sebedisa Maemo ana ho:

(a) kananelo, tekanyo, tlaleho le tsebahatso ya mehlotli e phelang ntle le mehlotli e phelang eo e leng:

(i) matlotlo a phelang a amanang le mosebetsi wa temo oo e seng matlotlo a tlhahiso (bona Maemo a GRAP ho tsa Temo) (GRAP 27).

(ii) matlotlo a tlhahiso a amanang le mosebetsi ya temo (bona Maemo a GRAP a Thepa, Polante le Sesebediswa (GRAP 17)); kapa

(iii) direkiswa (bona Maemo a GRAP a Direkiswa (GRAP 12)); le

...

.04 GRAP 27 e sebetsa ho matlotlo a phelang ao e seng matlotlo a tlhahiso le tlhahiso ya tsa temo eo e leng sehahiso-tlhahiso e kotutsweng ya matlotlo a phelang a setheo. Ha setheo se le mesebetsing ya temo, setheo se ikemiseditse ho rekisa, ho phatlallatsa, kapa ho ntlafatsa matlotlo a phelang hore e be tlhahiso ya tsa temo kapa matlotlo a mang a phelang bakeng sa thekiso kapa phatlallatso ntle le tefo kapa ka tefo e tlase haholo.

.04A GRAP 17 e sebetsa ho matlotlo a tlhahiso a amanang le mesebetsi ya tsa temo. Matlotlo a tlhahiso a tshwaretsweng tlhahiso ke dimela tse phelang tse sebedisetswang tlhahiso kapa phepelo ya tlhahiso ya tsa temo, semela se lebelletswe ho hlahisa tlhahiso nakong e fetang e le nngwe, mme ho se na kgonahalo ya hore e ka rekiswa jwalo ka tlhahiso ya tsa temo.

.05 Matlotlo a phelang a hlahoswang ho GRAP 27, le matlotlo a tlhahiso a amanang le mesebetsi ya tsa temo jwalo ka ha ho hlahoswa ho GRAP 17, a kgotsofatsa

tlhaloso ya mehlodi e phelang Maemong ana. Le ha ho le jwalo, ha mehlodi e phelang e sebediswa ho etsa mesebetsi e tobileng e bontshitsweng ditemaneng tsa .04 le .04A, setheo se sebedisa dintlhatheo tse ho GRAP 17 kapa GRAP 27. Ka ha mabaka a ho boloka mehlodi ena e phelang Maemong ana a fapane le mesebetsi ya tsa temo, ke feela mehlodi eo e phelang eo e seng matlotlo a phelang a sebediswang mesebetsing ya tsa temo e leng kakaretsong ya Maemo ana

Ditlhaloso

.08 *Mareo a latelang a sebediswa Maemong ana ka meelelo e boletsweng:*

...

Letlotlo la tlhahiso ke letlotlo le phelang:

(a) le sebediswang tlhahisong kapa phepelong ya tlhahiso ya temo;

(b) le lebelletsweng ho hlhahisa sebakeng sa nako e fetang e le nngwe; le

(c) tle ke keng la rekiswa e le tlhahiso ya temo, ntle le boemong ba thekiso ya masalla a tshohanyetso.

(Ditemana tsa .07A ho isa ho .07C tsa GRAP 27 di qapolla tlhaloso ena ya letlotlo la tlhahiso).

Tekanyo ka nako ya kananelo

.35 Haeba mohlodi o phelang o hapuwa phapanyetsanong ka letlotlo/matlotlo leo/ao e seng la/a tjehelete, kapa motswako wa matlotlo a tjehelete le ao e seng a tjehelete, tataiso e ho ditemana tsa .43 ho isa ho .45 e lokela ho sebediswa ho lekanya mohlodi o phelang. Ho feta moo, mohlodi o phelang o ka hapuwa ka phapanyetsano e se nang poello e totobetseng, mohlala, diphoofolo tse tswetsweng ha ho fihlile nako ya tsona ya selemo ya ho ikatisa, kapa ha di fumanwa e le mpho. Theko ya diphoofolo tse jwalo ke boleng ba tsona bo kgotsofatsang ka letsatsi la kgapo. Ha ho nkwa qeto ka boleng bo kgotsofatsang ba mohlodi o phelang o hapuweng ka phapanyetsano e se nang poello e totobetseng, setheo se lokela ho sebedisa dintlhatheo tse ditemaneng tsa .50 ho isa ho .58. Ditheko le ha e ka ba dife tse bileng teng di ananelwa ho latela ditaelo tsa ditemana tsa .37 ho isa ho .39.

Tekanyo ya theko

- .44 Mohlodi kapa mehlodi e phelang e ka hapuwa phapanyetsanong ka letlotlo kapa matlotlo ao e seng a tjehelete, kapa motswako wa matlotlo a tjehelete le ao e seng a tjehelete. Mohlala, ditheo tse pedi tse leng mesebetsing ya katiso di ka fapanyetsana ka mehlodi ho ntlafatsa madi a phoofolo e itseng. Ha letlotlo le itseng leo e seng la tjehelete ho fapanyetsanwa ka lona bakeng sa le leng, theko ya mohlodi o jwalo o phelang e lekanngwa ka boleng bo kgotsofatsang ntle le ha boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo le hapilweng kapa letlotlo le tetsweng le sa kgone ho lekanngwa ka tshepo. Haeba mohlodi o phelang o hapilweng o sa lekanngwe ka boleng bo kgotsofatsang, theko ya ona e lekanngwa ka bokalo ba nnete ba letlotlo le tetsweng. Letlotlo le hapilweng le lekanngwa ka mokgwa ona le hoja setheo se sa kgone ho hanelwa kananelo hanghang ha letlotlo le telwa. ~~Haeba letlotlo le hapilweng le sa lekanngwe ka boleng bo kgotsofatsang, theko ya lona e lekanngwa ka bokalo ba nnete ba letlotlo le tetsweng.~~

Mohlala wa tekanyobotjha

- .60 Ha mohlodi o phelang o lekanngwa botjha, bokalo ba nnete ba mohlodi oo o phelang bo fetolwa ho ba bokalo bo lekantsweng botjha. Ka letsatsi la tekanyobotjha ~~la phokotso ya boleng le ha e ka ba lefe ya pokello,~~ mohlodi o phelang o tshwarwa ka o mong wa mekgwa e latelang:
- bokalo ba nnete ba pokello bo fetolwa ka mokgwa o kgemang Boletsweng botjha le mokgwa o tataiswang ke karole le tekanyobotjha ya phetoho ya bokalo ba nnete bo akaretsang ba mohlodi o phelang; ~~hore bokalo ba nnete ba mohlodi o phelang kamora tekanyobotjha o lekane le bokalo bo lekantsweng botjha.~~ Mohlala, bokalo ba nnete bo akaretsang bo ka phetwa ka ho supa dintlha tsa maraka tse bonwang kapa bo ka phetwa ka mokgwa o tataiswang ke karole ha ho bapiswa le phetoho ya bokalo ba nnete. Phokotso ya boleng ya pokello ka letsatsi la tekanyobotjha e fetolwa ho lekana le phapang pakeng tsa bokalo ba nnete bo akaretsang le bokalo ba nnete ba letlotlo kamora ho ela hloko ditahlehelo tsa bofokodi tse bokelletsweng; ~~kapa Mokgwa ona o atisa ho sebediswa ha mohlodi o phelang o lekanngwa botjha ka ho sebedisa sesupo sa theko ditjeho tsa ona tsa ntjhafatso tse fokoditsweng boleng.~~
  - phokotso ya boleng ya pokello e Hhlakolwa ho etsesa le bokalo ba nnete bo akaretsang ba letlotlo ~~mme bokalo ba nnete bo phetwang ho ba bokalo bo lekantsweng botjha~~ ba mohlodi o phelang.

Bokalo ba phetolo e hlahang ho polelobotjha kapa ho tlhakele ya phokotso ya boleng ya pokello ke karolo ya keketso kapa phokotso ya bokalo ba nnete bo tlalehwang ho latela ditemana tsa .66 le .67.

Mokgwa wa phokotso ya boleng

.94A Mokgwa wa phokotso ya boleng o thehilweng ho lekeno le hlahiswang ke mosebetsi o kenyelletsang tshebediso ya mohlodi o phelang ha o a tshwanela. Lekeno le hlahiswang ke mosebetsi o kenyelletsang tshebediso ya mohlodi o phelang ka kakaretso le bontsha dintlha tseo e seng tshebediso ya menyetla ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng ya letlotlo. Mohlala, lekeno le angwa ke dikengwang tse ding le dikgato tse ding tsa tshebetso, mesebetsi ya thekiso le diphetoho tsa methamo ya dithekiso le ditheko. Karolo ya theko ya lekeno e ka angwa ke infoleishene, e sa ameng mokgwa oo mohlodi o phelang o sebediswang ka ona.

Diphetiso

.101 Diphetiso tse tswang ho mehlodi e phelang di lokela ho etswa ha letlotlo le se le sa fihlelle tlhaloso ya mohlodi o phelang (bona temana ya .08). \Mohlala, setheo se ka nka qeto ya ho sebedisa tshimo ya ditholwana eo nakong e fetileng e neng e boloketswe diphuputso, bakeng sa merero ya temo. Setheo ha se na maikemisetso a ho rekisa kapa ho fana ka tshimo ya ditholwana nakong ena ya jwale. Ka lebaka la phetoho ya tshebediso, sefate ha se sa kgotsofatsa tlhaloso ya mohlodi o phelang mme ka hoo se lokela ho fetiswa ho tloha ho mehlodi e phelang ho ya ho tsa temo GRAP 17 kapa GRAP 27 ho ya ka hore na ho fana ka tlhaloso ya letlotlo la tlhahiso e ho GRAP 27 e a fihlellwa.

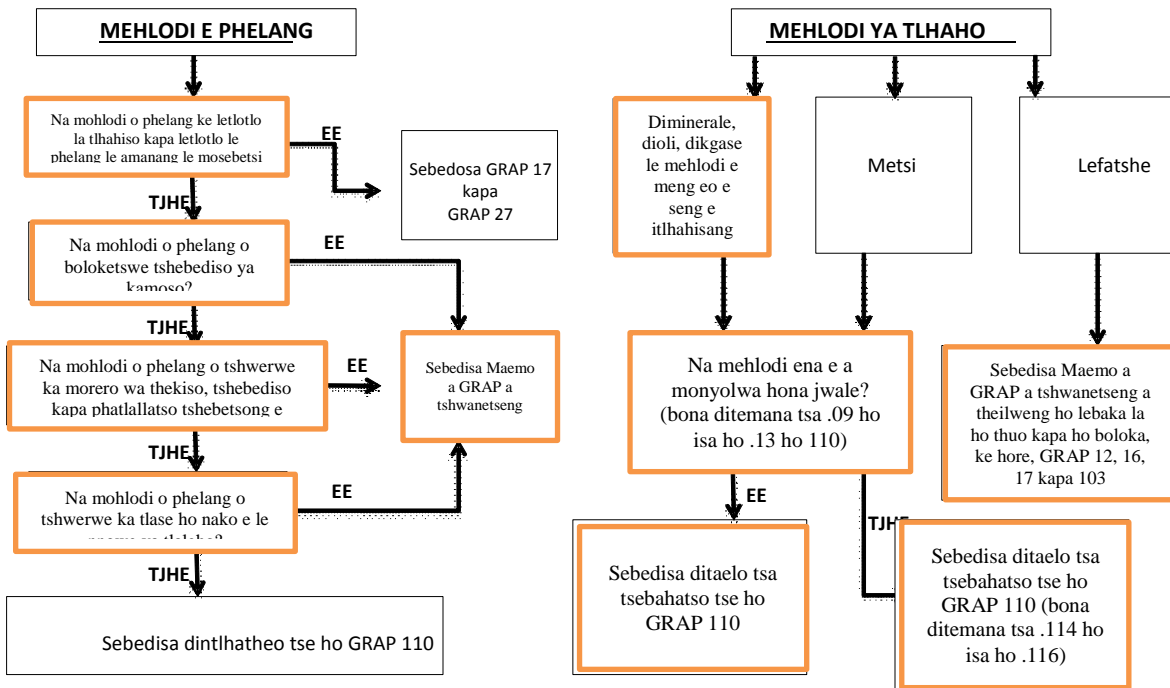
.105 Bakeng sa phetiso ya mehlodi e phelang e nkwang ka boleng bo lekantsweng botjha ho ya ho thepa, polante le sesebediswa (ho kenyelletswa matlotlo a tlhahiso), direkiswang kapa ho ya ho letlotlo le phelang, theko ya thepa e nkwang e le yona ya mohlodi o phelang bakeng sa tlaleho ya kamoso ho latela ho latela Maemo a GRAP a tshwanelehileng e tla ba boleng ba yona bo lekantsweng botjha ka letsatsi la phetiso. Setheo se tla sebedisa dintlhatheo tse Maemong ana ho fihla ka letsatsi la phetiso. Setheo se nka phapang le ha e ka ba efe letsatsing leo pakeng tsa bokalo ba nnete ba mohlodi o phelang le boleng ba lona bo kgotsofatsang ka mokgwa o tshwanang le wa tekanyobotjha ho latela Maemo ana.

- .106 Ha thepa ya thepa, polante le sesebediswa (ho kenyelletswa matlotlo a tlhahiso) e nkwang ka boleng bo lekantsweng botjha, kapa letlotlo le phelang le nkwang ka boleng bo kgotsofatsang ho tloswa theko ya thekiso, e hlophiswa botjha ho ba mohlodi o phelang o nkwang ka bokalo bo lekantsweng botjha, setheo se sebedisa Maemo a GRAP a tshwanetseng letlotlo leo ho fihlela ka letsatsi la phetoho. Setheo se nka phapang le ha e ka ba efe letsatsing le pakeng tsa bokalo ba nnete ba letlotlo le boleng ba lona bo kgotsofatsang ho latela Maemo a GRAP a tshwanetseng a amanang le mohlodi oo o phelang.**
- .108 Ha mohlodi o phelang o nkuwang ka bokalo bo lekantsweng botjha o fetisetswa ho direkiswa, thepa, polante kapa sesebediswa kapa mosebetsi wa tsa temo, disiu tsa tekanyobotjha tse kenyelleditsweng ho matlotlo a nete ha ho shejwa mohlodi o phelang di lokela ho fetisetswa ka ho otloloha ho masalla kapa kgaello ya pokello ha (a) direkiswa di sebediswa kapa di phatlallatswa tshebetsong ya tlhahiso, kapa maamong a tlwaelehileng a mesebetsi, kapa (b) tlhahiso ya tsa temo e rekiswa, e phatlallatswa ntle le tefiso kapa ka tefiso e tlase kapa e fetolwa ho ba tlhahiso ya tsa temo kapa ho ba matlotlo a mang a phelang a ka rekiswa kapa a ka phatlallatswang ho se tefiso kapa ka tshepiso e nyane.

Sehlomathiso sa B - Moralo wa diqeto

TLALEHO YA MEHLODI E PHELANG LE YA TLHAHO

Motheo wa diphetho

BC8. Ka ha tlhaloso ya mehlodi E phelang e kenyelletsa dibopuwa tsohle tse phelang, diphoofolo le dimela tse sebediswang mesebetsing ya temo di a kenyelletswa tlhalosong ena. Ka hoo, kakaretso ya Maemo a GRAP e batsi ho feta diphoofolo le dimela tse kakaretsong ya GRAP 17 kapa GRAP 27.

BC9. Le ha ho le jwalo, Maemo a GRAP a laela hore setheo se etsang metsebetsi ya tsa temo, ka lebaka la hore se ikemiseditse thekiso, phatlallatso kapa ntlafatso ya matlotlo a phelang hore a be dihlahiswa tsa temo kapa matlotlo a mang a phelang bakeng sa thekiso kapa phatlallatso ntle le tefiso kapa ka tefiso e nyane, se sebedise dintlhatheo tse ho GRAP 27 e le mabaka a ho boloka mehlodi eo e phelang, ke a mesebetsi ya tsa temo. Dintlhatheo tse ho GRAP 17 di lokela ho sebediswa ho matlotlo a tlhahiso a amanang le mosebetsi wa tsa temo ha semela se lebelletswa ho hlahisa tlhahiso dinakong tse fetang e le nngwe mme se ke ke sa rekiswa jwalo ka tlhahiso ya tsa temo.